

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage

รายงานประจำปี

2560

ช่วยเขาให้เขาช่วยตัวเอง

คณะกรรมการ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
นายกิตติมศักดิ์

คณะกรรมการมูลนิธิฯ

1. หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล	ประธานคณะกรรมการ
2. ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ	กรรมการและเลขาธิการ
3. คุณหญิงพวงร้อย ดิศกุล ณ อยุธยา	กรรมการและรองเลขาธิการ
4. ดร. สุเมธ ตันติเวชกุล	กรรมการ
5. พลเอก เป้ง มาลากุล ณ อยุธยา	กรรมการ
6. นายนคร พงศ์น้อย	กรรมการ
7. ร้อยเอกจิทัศ ศรีสงคราม	กรรมการ
8. นายมนูญ สรรค์คุณากร	กรรมการ
9. นายฐานันท์ ลิวิวัฒน์ภักดี	กรรมการ
10. ดร. วิโรจน์ สันติประภาพ	กรรมการ
11. หม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล	กรรมการ
12. นายบรรยง พงษ์พานิช	กรรมการและเหรัญญิก
13. นางสาวภาวณา เนียมมลาย	กรรมการและเลขานุการ

คณะที่ปรึกษามูลนิธิฯ

1. นายอภิลาศ โอสดานนท์	ที่ปรึกษามูลนิธิฯ
2. นายเชียวชาญ เคียงศิริ	ที่ปรึกษามูลนิธิฯ
3. ดร. ฤกษ์ ศยามานนท์	ที่ปรึกษามูลนิธิฯ

คณะที่ปรึกษาประธานกรรมการ

1. Dr. Alessandro Calvani	ที่ปรึกษาอาวุโส
2. รศ.ดร. กุลภัทรา ลิโรตม	ที่ปรึกษา
3. ดร. รอม ทิรัณพฤกษ์	ที่ปรึกษา
4. หม่อมราชวงศ์อุษณิษา สุขสวัสดิ์	ที่ปรึกษา
5. นายบุญชอบ สุทธมนัสวงษ์	ที่ปรึกษา
6. นางปัทมา เพชรเรียง	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย
7. นางสาวต้องใจ ธนะชานันท์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหาร

สารจากประธานกรรมการ

“ความเชื่อมั่น
ในศักยภาพของคน
และการให้ออกาสคน
คือ หัวใจสำคัญของ
มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ”

จากการเริ่มต้นเมื่อ 48 ปีที่แล้ว ที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงนำงานฝีมือผ้าปัก และเครื่องประดับที่ชาวเขาทำขึ้นมาออกสู่ตลาด พัฒนาคุณภาพ และสร้างรายได้ที่ยั่งยืนแก่ชาวเขา อีกทั้งทรงสร้างโอกาสให้เยาวชนชาวเขาในท้องถิ่นห่างไกล ได้มาอยู่ที่ไร่แม่ฟ้าหลวง ที่เป็นเสมือนบ้านที่เด็ก ๆ ได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกัน ได้มีโอกาสเรียนหนังสือ และพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำ จนบัดนี้ ได้เปลี่ยนมาเป็นมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ดำเนินโครงการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนในแบบองค์รวมในหลายพื้นที่ทั้งใน และต่างประเทศ

วันนี้ ชีวิตคนเปลี่ยนแปลงไปในทุกพื้นที่โครงการ เป็นเรื่องยืนยันอย่างดีว่า แนวทางการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวงของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และศาสตร์พระราชของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ที่ยึดการพัฒนาศักยภาพของคน และบูรณาการบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล และความพอประมาณ สร้างโอกาสให้ชาวบ้านยืนหยัดอยู่ด้วยตนเองเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในปี 2560 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้เป็นผู้นำทั้งในเวทีระดับประเทศ และเวทีระดับโลกในการผลักดันนโยบายสำคัญของการพัฒนาแบบยั่งยืน และการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ได้เริ่มทำโครงการใหม่ ๆ อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาเรื่องปากท้อง ยาเสพติด ความเหลื่อมล้ำทางสังคม พร้อมไปกับการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ที่จะเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบต่อสังคมและชาติ โครงการพัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ หลายโครงการเป็นการบูรณาการความร่วมมือกับมูลนิธิอื่น ๆ ภาครัฐ และเอกชน และองค์กรระดับประเทศ ทำให้การดำเนินงานที่เกิดขึ้นได้มีมิติที่กว้าง และลุ่มลึก เป็นโมเดลการพัฒนาที่หลากหลาย สามารถนำไปปรับใช้ได้กว้างขวางขึ้น นอกจากนี้ โครงการต่าง ๆ ทำให้ประเทศไทยเข้าเกณฑ์ 17 ข้อ 169 ตัววัด ของ Sustainable Development Goals ที่สหประชาชาติกำหนดเป็นเป้าหมายที่ประเทศสมาชิกทั่วโลกต้องเดินไปในอีก 15 ปีข้างหน้า มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จะคงก้าวต่อไปเพื่อสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และเพื่อปวงชนชาวไทยในเวทีการพัฒนาของโลก

หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล
ประธานคณะกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

สารจากเลขาธิการ

“ช่วยเขาให้เขาช่วยตัวเอง
คือพระราชโบายของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
ในการดำเนินโครงการพัฒนา
เพื่อให้มั่นใจว่างานพัฒนาใน
พื้นที่ต่าง ๆ จะดำเนินต่อไป
โดยชุมชนในพื้นที่เองแม่มูลนิธิ
แม่ฟ้าหลวงฯ จะไม่อยู่ในพื้นที่แล้ว
นั่นคือ ความยั่งยืน”

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ มุ่งสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีในการแก้ไขปัญหาความเจ็บป่วย ความยากจน การขาดความรู้ อันเป็นรากเหง้าของปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เพื่อสร้างโอกาสและทางเลือกในการดำรงชีวิตให้แก่คน โดยไม่จำกัดสัญชาติ เชื้อชาติ และศาสนา

“ช่วยเขาให้เขาช่วยตัวเอง” คือพระราชโบายของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในการดำเนินโครงการพัฒนา เพื่อให้มั่นใจว่า แม่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จะไม่ได้ปฏิบัติงานในพื้นที่แล้ว งานพัฒนาในพื้นที่ต่าง ๆ จะยังคงดำเนินงานต่อไปได้อย่างยั่งยืนโดยชุมชนในพื้นที่เอง เมื่อปี 2560 ชุมชนในอำเภอเยนียงของ ภาคเมกะย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และชุมชนในจังหวัดท่าซี้เหล็กและเมืองสาด รัฐฉาน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีความพร้อมทั้งด้านทักษะ ความรู้ แนวคิดด้านความยั่งยืน และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรและกองทุนต่าง ๆ ร่วมกันได้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จึงเปลี่ยนบทบาทเป็นที่ปรึกษาให้ชุมชนและส่งเสริมงานพัฒนาในพื้นที่ให้ชุมชนเป็นผู้ดำเนินงานและต่อยอดด้วยตนเอง

นอกจากนี้ โครงการพัฒนาโดยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้รับการยกย่องให้เป็นโครงการต้นแบบด้านการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนในระดับโลก เพราะคนในพื้นที่สามารถเปลี่ยนแปลงตนเองจากชุมชนที่อยู่อย่างยากจนแร้นแค้น พึ่งพาสิ่งเสพติด และอาชีพผิดกฎหมาย มาเป็นชุมชนที่อยู่ดีมีสุข และดำเนินชีวิตอย่างมีเกียรติ และมีศักดิ์ศรี ไม่เป็นรองชุมชนใด ๆ ในโลก ในปี 2560 ที่ผ่านมา จึงมุ่งเน้นการยกระดับการพัฒนาและศักยภาพให้โดยตุงเป็นตัวอย่างของชุมชนที่คิดเป็น ทำเป็น และสามารถถ่ายทอดประสบการณ์และบทเรียนของการเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนด้วยตนเองแก่ชุมชนอื่น ๆ ได้

จากประสบการณ์การทำงานด้านการพัฒนาที่เริ่มต้นจากจุดเล็ก ๆ เมื่อ 48 ปีก่อน ในวันนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เพิ่มบทบาทการทำงานจากนักปฏิบัติ สูการเป็นผู้ผลักดันนโยบายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับประเทศและระดับสากล ร่วมกำหนดนโยบาย และแนวปฏิบัติ ให้คำปรึกษา ตลอดจนถ่ายทอดแนวคิด และเป็นผู้แทนประเทศในการแลกเปลี่ยนแนวคิดด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาทางเลือก และธุรกิจเพื่อสังคม บทบาทและภารกิจที่เพิ่มขึ้นนับเป็นการสืบสานและต่อยอดพระราชปณิธานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีอีกทางหนึ่ง ทั้งยังสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่ว่า “ทำอย่างไร อย่าให้คนลืมแม่”

ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ
เลขาธิการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

“ดอยตุง” จากพื้นที่ที่ถูกเผวถาง กลายเป็นพื้นที่ป่าเขียวใบในปัจจุบัน

วิสัยทัศน์

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
มุ่งพัฒนาชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม
ตามหลักการทรงงานของสมเด็จพระเจ้า เพื่อสร้างความสุข
ความยั่งยืน และความมั่นคง

พันธกิจ

ผลักดันให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนทางเศรษฐกิจ
สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ด้วยการพัฒนา
การบูรณาการความร่วมมือ การให้คำปรึกษาและ
การฝึกอบรม

ส่งเสริมให้การพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวงเป็น
แนวทางพัฒนาหลักของประเทศไทย

เส้นทางแม่ฟ้าหลวง

2515

2517

2530

2531

2532

2532

2515

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงก่อตั้ง “มูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทย ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี” ต่อมาในปี 2524 มูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทยได้เปลี่ยนคำว่า “ในพระอุปถัมภ์...” เป็น “ในพระราชูปถัมภ์...”

2516

เปิดร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชาวเขาของ “มูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทย ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี” ที่จังหวัดเชียงใหม่

2517

จัดทำโครงการอบรมเยาวชนชาวเขาในถิ่นห่างไกล ได้มีโอกาสเข้ามาเรียนในโรงเรียนที่จังหวัดเชียงราย หลักสูตร 8 เดือน เพื่อให้เยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และสร้างความเป็นผู้นำชุมชน

2522

สำนักงานเพื่อการพัฒนา ระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา (USAID) ได้ช่วยเหลือจัดทำโครงการผู้นำเยาวชนชาวเขา (Hill Tribe Youth Leadership) เพื่อให้การทุนศึกษาแก่เด็กชาวเขาจำนวนประมาณ 20 คน ให้มาโรงเรียนและอยู่ในไร่แม่ฟ้าหลวงจนจบการศึกษาภาคบังคับ และ / หรือ เข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัย

2527

จัดงานไหว้สาแม่ฟ้าหลวงครั้งแรกเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม เพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาสที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเจริญพระชนมายุ 84 พรรษา ที่ไร่แม่ฟ้าหลวง ตำบลป่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

2530

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรพื้นที่บริเวณหน่วยอนุรักษ์ต้นน้ำ 31 ดอยสูง เพื่อสร้างที่ประทับ และพื้นที่ทรงงาน ทรงมีพระราชดำรัสว่า “ฉันจะปลูกป่าบนดอยสูง” จึงเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการพัฒนาดอยสูงฯ และพระตำหนักดอยสูง

2531

เริ่มโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ 9,900 ไร่ เนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เจริญพระชนมายุครบ 90 พรรษา

- ก่อตั้งบริษัท นวดี จำกัด ในโอกาสที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เจริญพระชนมายุครบ 90 พรรษา เพื่อปลูกป่าเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยสูงฯ โดยมีผู้ถือหุ้น 6 บริษัท ได้แก่ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ บริษัท มิตรชัย (ประเทศไทย) ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารเอเชีย บริษัท เอื้อชูเกียรติ และธนาคารซูมิโตโม มิตรชัย

2532

เบงคักกิง คอร์ปอเรชั่น โดยผู้ถือหุ้นไม่รับเงินต้นคืน และให้นำกำไรไปใช้ในการพัฒนาสังคมและชุมชนเป็นการดำเนินการแบบธุรกิจเพื่อสังคมเต็มรูปแบบแห่งแรกในประเทศไทย

- ในโอกาสเดียวกัน ก่อตั้งบริษัท นวตะยา จำกัด ส่งเสริมอาชีพเกษตรโดยเน้นการปลูกไม้ตัดดอกและไม้ประดับ ที่ต้องการร่มเงาของไม้ใหญ่ เพื่อสร้าง

รายได้ให้ชุมชนและรักษาป่าไปในตัว

- บริษัทเนสเล่ ประเทศไทย ตั้งศูนย์พัฒนาพันธุ์กาแฟอาราบิก้า เพื่อทดลองสายพันธุ์กาแฟที่เหมาะสมสำหรับปลูกในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยสูงฯ

เส้นทางแม่ฟ้าหลวง

2533

2535

2539

2536

2536

2541

2543

2533

ก่อตั้งศูนย์ส่งเสริมอาชีพ
หัตถกรรมเพื่อฝึกอบรม
การทอผ้าและเย็บผ้า
ปัจจุบันเรียกว่า ศูนย์ผลิต
และจำหน่ายงานมือ และ
เปิดร้านจำหน่ายสินค้าจาก
โครงการฯ แห่งแรกที่
โครงการพัฒนาโดยดุงฯ
ปัจจุบัน ใช้ชื่อว่า ดอยดุง
ไลฟ์สไตล์

2535

- ก่อตั้งศูนย์บำบัดยาเสพติดที่บ้านผาหมี เพื่อให้ผู้ติดยาประมาณ 500 คน กลับเข้าสู่สังคมอย่างมีศักดิ์ศรีและมีทางเลือกในการประกอบอาชีพ
- สร้างสวนรุกขชาติดอยช้างมูบ เพื่อรวบรวมพันธุ์ดอกกุหลาบพันธุ์ และกล้วยไม้พื้นเมืองบนทางตะเข็บชายแดนที่เป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติด

2536

- พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสด็จสวนรุกขชาติ ดอยช้างมูบ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงให้ชื่อจุดชมวิวบนจุดสูงสุดของเทือกเขาดอยนางนอนว่า “สิริแลเหมียวมา”
- สวนแม่ฟ้าหลวงได้รับรางวัลพาตา โกลด์ อวอร์ด (PATA Gold Award) จากสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกสาขาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

2537

สร้างโรงงานคั่วกาแฟ และโรงงานแปรรูปแมคคาเดเมีย

2538

เปิดร้านค้าเฟดอยดุงแห่งแรกที่โครงการพัฒนาโดยดุงฯ

2539

- หลังจากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีสวรรคต พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณรับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ และทรงมอบให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นนายกิตติมศักดิ์

2541

- เริ่มมอบตราสัญลักษณ์โครงการพัฒนาโดยดุงฯ แก่พนักงานที่ปฏิบัติงานเป็นระยะเวลาตามที่กำหนดในระเบียบของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สัญลักษณ์ตรานี้สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี โปรดเกล้าฯ ให้ร้อยเอกจิต ศรสงคราม เป็นผู้ออกแบบ และทรงช่วยปรับแก้ไขแบบด้วย

2543

เริ่มการพัฒนาการศึกษาที่โรงเรียนบ้านชาเข่งพัฒนาในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยดุงฯ โดยใช้การเรียนการสอนแบบการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism)

- องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) หรือยูเนสโก (UNESCO) เฉลิมพระเกียรติยกย่องสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีให้เป็น “บุคคลสำคัญของโลก”

- โครงการพัฒนาโดยดุงฯ มีรายได้เพียงพอเลี้ยงตนเองจากการทำธุรกิจเพื่อสังคม หัตถกรรม ท่องเที่ยว อาหารแปรรูป และเกษตร สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานและการพัฒนาสังคมในพื้นที่ดอยดุง

เส้นทางแม่ฟ้าหลวง

2545

2546

2549

2549

2548

2552

2554

2545

● เริ่มโครงการ “ดอยตุง 2” (2545-2547) ที่หมู่บ้านหย่องชา รัฐฉาน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการทำโครงการขยายผลต่างประเทศ

● United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) มอบป้ายติดสินค้าที่มีตราสัญลักษณ์ UNODC และข้อความรับรองว่า “รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์นี้มีส่วนสนับสนุนให้โลกปลอดจากยาเสพติด”

● หม่อมราชวงศ์คัตติศักดิ์กุล เลขานุการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ (ตำแหน่งในขณะนั้น) ได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกคณะกรรมการอำนวยการของ UNODC ในการประเมินการพัฒนาทางเลือก (UNODC Steering Committee on Thematic Evaluation on Alternative Development)

2546

● นำการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessori) มาใช้ที่โรงเรียนบ้านชาแฮ่งพัฒนา ในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ สำหรับการศึกษในช่วงปฐมวัย เพื่อให้เด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เตรียมความพร้อมพื้นฐานและปลูกฝังอุปนิสัยการเรียนรู้

● ร่วมมือกับมูลนิธิ Japan International Friendship and Welfare Foundation (JIFF) ตั้งศูนย์ฝึกอบรมทางการแพทย์ เพื่อพัฒนาทักษะให้บุคลากรทางการแพทย์แก่ประเทศสมาชิกอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศลาว เมียนมา เวียดนาม และไทย และสนับสนุนด้านอุปกรณ์ทางการแพทย์

2548

● สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร (ทรงดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในขณะนั้น) ทรงเป็นประธานในพิธีเปิด หอผืนอุทยานสามเหลี่ยมทองคำ

● ร่วมกับมูลนิธิสยามกัมมาจล ดำเนินโครงการปลูกป่าถวายเฉลิมพระเกียรติ (ปลูกป่าแก้จน) ที่บ้านปางมะหัน ตำบลเทอดไทย จังหวัดเชียงราย โดยใช้หลักการปลูกป่าแบบปลูกเสริม

2549

● เริ่มโครงการ “ดอยตุง 3” (2549-2555) ที่จังหวัดบัลคห์ สาธารณรัฐอิสลามอัฟกานิสถาน

● เริ่มโครงการ “ดอยตุง 4” (2549-2553) ที่จังหวัดอาเจห์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

● ร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนาขยายพื้นที่ปลูกป่าถวายเฉลิมพระเกียรติไปยังบ้านปูนะ ตำบลเทอดไทย จังหวัดเชียงราย โดยใช้หลักการปลูกป่าแบบไม่ปลูก

● กาแฟดอยตุง ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

2551

ผลักดันให้แนวทางการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนของประเทศไทยอยู่ในมิติของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติที่ 2008/16

● หม่อมราชวงศ์คัตติศักดิ์กุล เลขานุการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ (ตำแหน่งในขณะนั้น) ได้รับเลือกจาก Schwab Foundation for Social Entrepreneurship ให้เป็นหนึ่งในผู้ประกอบการเพื่อสังคมดีเด่นสำหรับภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประจำปี 2552

● ร่วมกับมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ เริ่มโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบบูรณาการ แก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดน่าน ตามแนวพระราชดำริ (2552-2556) ครอบคลุม 21 หมู่บ้าน 3 อำเภอ ใน

2552

จังหวัดน่าน ประกอบด้วยอำเภอท่าวังผา อำเภอสองแคว และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

2554

● เริ่มโครงการ “ดอยตุง 5” (2554-2560) ที่อำเภอเยนนั้นของ ภาคมะกวย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

● เริ่ม “โครงการกล้า...ดี : ฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้ประสบอุทกภัยอย่างยั่งยืน” ในพื้นที่ 13 จังหวัด คือ จังหวัดพิษณุโลก พิจิตร นครสวรรค์ อุทัยธานี ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา นครปฐม นครนายก ปทุมธานี และนนทบุรี หลังน้ำท่วมใหญ่ในภาคกลางของประเทศ เพื่อฟื้นฟูอาชีพให้เกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยหลังน้ำลด

เส้นทางแม่ฟ้าหลวง

2555

2556

2558

2559

2556

2557

2559

2560

2555

เริ่มโครงการ “ดอยตุง 6” (2555-2560) ที่จังหวัดท่าซี้เหล็ก และจังหวัดเมืองสาต รัฐฉาน สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

- สมัชชาใหญ่สหประชาชาติ รับ “แนวปฏิบัติสากลว่าด้วยการพัฒนาทางเลือก หรือ United Nations Guiding Principles on Alternative Development” ซึ่งเริ่มต้นจากการประชุม ICAD ที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ในปี 2554 เป็นแนวทางในการดำเนินโครงการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน
- เริ่มโครงการปลูกป่า สร้างคน บนวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย จังหวัดน่าน (2556-2560) ครอบคลุมพื้นที่ 250,000 ไร่

2556

เพื่อต่อยอดการ “ปลูกคน” ที่เริ่มดำเนินโครงการตั้งแต่ปี 2552

- ดำเนินโครงการของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยสหประชาชาติ (UN High Commissioner for Refugees -UNHCR) ในการสำรวจข้อมูลผู้พลัดถิ่นในพื้นที่พักพิงชั่วคราว 9 แห่งตลอดแนวชายแดนไทย – เมียนมา ครอบคลุมผู้พลัดถิ่น 130,000 คน เพื่อให้ทราบข้อมูลประชากรจริงและความต้องการด้านการดำรงชีวิตในอนาคต

2557

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับรางวัลนิกเคียเซีย (Nikkei Asia) จากหนังสือพิมพ์และสำนักข่าวนิกเคียของประเทศญี่ปุ่น ในฐานะองค์กรยอดเยี่ยมของเอเชียด้านการพัฒนาชุมชนและวัฒนธรรม (Outstanding Organization for Culture and Community)

2558

- ร่วมกับมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ จัดทำโครงการซ่อมแซมปรับปรุงเสริมฝาย อย่างเก็บน้ำและการส่งน้ำด้วยระบบท่อในจังหวัดน่าน โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ อบรมให้ความรู้และดูแลการดำเนินงานมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ จัดสรรงบประมาณ ภายใน 1 ปี ซ่อมแซมฝาย 663 ตัว ครอบคลุมพื้นที่การเกษตร 100,000 ไร่ กระจายอยู่ในแต่ละอำเภอในจังหวัดน่าน สร้างรายได้ให้เกษตรกรเพิ่มขึ้น 600 ล้านบาทต่อปี

2558

- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีรับสั่งในการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ให้โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เข้าไปผลักดันการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนในอำเภอแม่ฟ้าหลวง ซึ่งเป็นพื้นที่ข้างเคียงโครงการพัฒนาดอยตุงฯ
- กาแฟดอยตุง ได้รับการจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication) จากสหภาพยุโรป

2559

- ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ เริ่มโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่ไม่ใช่ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ ให้โรงเรียนใน ตำบลเทอดไท ตำบลแม่สลองนอก ตำบลแม่สลองใน และ ตำบลแม่ฟ้าหลวง โดยมีเป้าหมาย 26 โรงเรียน ระยะเวลาดำเนินการ ปี 2560-2564
- เริ่มดำเนินการขยายผลการพัฒนาและจัดการระบบน้ำในอำเภอแม่ฟ้าหลวง สร้างและซ่อมแซมฝายอนุรักษ์ฝายเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค วางระบบ

ส่งน้ำด้วยท่อ สร้างถังเก็บน้ำบริโภคในหมู่บ้านที่ต้องการและระบบกรองน้ำ

- สร้างพันธมิตรกับรัฐบาลเยอรมันและหน่วยงานด้านการพัฒนาเยอรมัน (GIZ) ภายใต้โครงการ “Global Partnership on Drug Policy and Development” (GPDPD) เพื่อให้คำปรึกษาประเทศที่ประสบปัญหาการปลูกพืชเสพติดและอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

2560

เริ่มโครงการความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและมูลนิธิ หรือ Team D ประกอบด้วยมูลนิธิ 4 มูลนิธิ ได้แก่ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ มูลนิธिरากแก้ว และมูลนิธิมั่นพัฒนา บริษัทเอกชน 10 บริษัท ได้แก่ บริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด บริษัทไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) บริษัท เทสโก้ โลตัส จำกัด บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ประชาธิรัฐ รักสามัคคี (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และบริษัท ยูนิลีเวอร์ ไทยเทรตติ้ง จำกัด เพื่อบริหารจัดการการทำงานในพื้นที่จริง และผลักดันให้เกิดการทำงานร่วมกันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามศาสตร์พระราชาราชและตำราแม่ฟ้าหลวง

โครงการต้นแบบ

“ ไร่แม่ฟ้าหลวง
จึงเป็นเสมือนไร่
ที่ปลูกคนหรือ “บ้าน”
สำหรับเยาวชนชาวเขา ”

ไร่แม่ฟ้าหลวง อุทยานศิลปวัฒนธรรม

อุทยานศิลปวัฒนธรรม หรือที่รู้จักกันว่า ไร่แม่ฟ้าหลวง เดิมเป็นที่สำหรับเยาวชนชาวเขาที่ได้รับพระราชทานทุนการศึกษาเรียนในจังหวัด โดยเยาวชนเหล่านี้ไม่เพียงได้รับความรู้ด้านวิชาการจากในห้องเรียน แต่ยังได้เรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นนอกห้องเรียนอีกด้วย พื้นที่แห่งนี้จึงเปรียบเสมือนไร่ ที่ปลูกคน หรือบ้านสำหรับเยาวชนชาวเขา ปัจจุบัน ไร่แม่ฟ้าหลวง เป็นแหล่งเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมจัดแสดงศิลปวัตถุและงานสถาปัตยกรรมล้านนา ที่ส่วนใหญ่ทำจากไม้สัก

ในปี 2560 นี้ ไร่แม่ฟ้าหลวง อุทยานศิลปวัฒนธรรมจัดกิจกรรมสำคัญ ได้แก่

- การปรับปรุงทะเบียนศิลปวัตถุ
จัดทำข้อมูลศิลปะและภาพถ่ายศิลปวัตถุ จำนวน 2,421 รายการ เพื่อเตรียมการให้เป็นศูนย์เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมล้านนา

- นิทรรศการหมุนเวียน ภาพถ่าย “ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ”
ผลงานของศิลปินแห่งชาติ อาจารย์วรันต์ ชีวะลัทธินันท์ คุณชวลิต เสริมปรุงสุข และคุณทวีชัย เจริญวัฒนา ที่ถ่ายทอดพระราชจริยวัตรของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เพื่อส่งต่อแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิตและการบริหารกิจการงานให้ผู้น้อมน้อมนิเทศการ

- ตามหาแม่ฟ้าหลวง
ในวันคล้ายวันสวรรคต 18 กรกฎาคม ปีที่ 22 อันเป็นประเพณีประจำปีของจังหวัดเชียงราย โดยมีชาวเชียงราย จากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนกว่า 2,000 คน แต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองและชุดชนเผ่าร่วมถวายช่อดอกสักการะที่หน้ารูปปั้นของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

- เลี้ยงต้อนรับคณะผู้แทนระดับสูงและผู้นำเขตนโยบายของประชาคมอาเซียน
ในงานสัมมนา “ASEAN-China-UNDP Symposium on Financing the Implementations of SDGs in ASEAN” ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับสำนักเลขาธิการอาเซียน คณะผู้แทนประเทศจีนประจำอาเซียน และ UNDP จัดขึ้นในเดือนสิงหาคม 2560

“
อุทยานสามเหลี่ยมทองคำ
ดำเนินกิจกรรมเพื่อลดปัญหา
ยาเสพติดอย่างยั่งยืน
สำหรับเยาวชน
”

หอพื่น อุทยานสามเหลี่ยมทองคำ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินงานในโครงการพัฒนาดอยตุงฯ เพื่อลดอุปทานของยาเสพติด นั่นคือ การปลูกพืชเสพติด ด้วยการพัฒนาโอกาสในการดำรงชีวิตที่หลากหลาย และจัดตั้งหอพื่น อุทยานสามเหลี่ยมทองคำ เพื่อลดอุปสงค์ของยาเสพติด ด้วยการให้ความรู้ตั้งแต่ประวัติความเป็นมาของฝิ่น ประโยชน์และโทษ รวมถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในรูปแบบมัลติมีเดียที่ทันสมัย

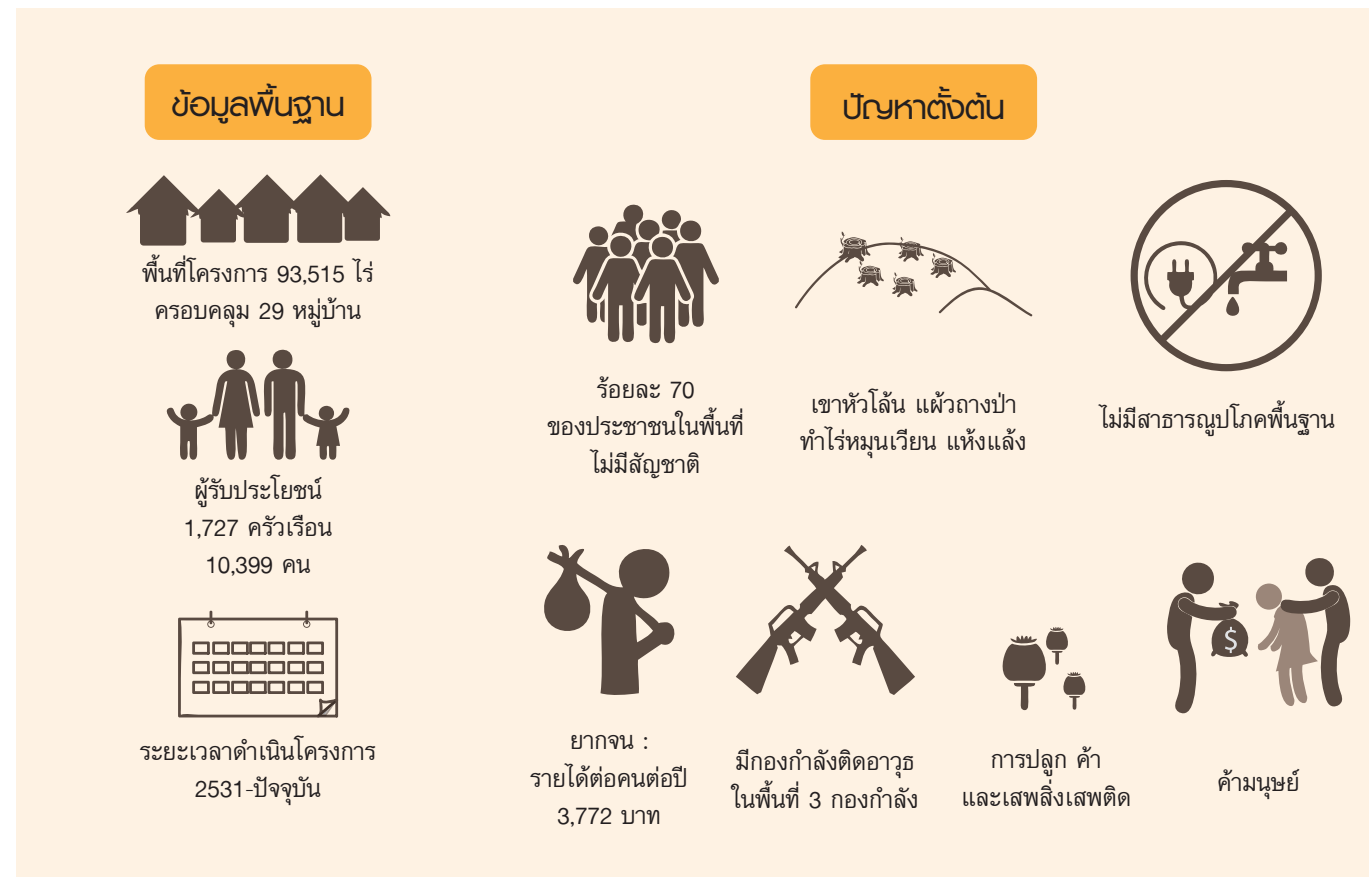

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมมือกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) จัด “ค่ายเด็กไฟดี หอพื่น ป้องกันยาเสพติด” ต่อเนื่องเป็นปีที่ 4 เพื่อแก้ไขภัยคุกคามจากยาเสพติดในรูปแบบต่าง ๆ มุ่งเน้นเยาวชนในจังหวัดเชียงรายเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก โดยใช้หอพื่น อุทยานสามเหลี่ยมทองคำ และโครงการพัฒนาดอยตุงฯ เป็นแหล่งเรียนรู้ โดยปี 2560 ปรับปรุงหลักสูตรใหม่โดยแบ่งเป็นหลักสูตรย่อยให้เหมาะสมกับช่วงวัย คือ ระดับวัย 9-12 ปี สร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด รู้จักพิษภัยของยาเสพติดต่อตนเอง ครอบครัว สังคม ระดับวัย 13-15 ปี รู้คุณค่าของตนเองและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ระดับวัย 13-18 ปี ตระหนักถึงทางเลือกและเป้าหมายในชีวิตเพื่อยึดเหนี่ยวไว้ ไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด รวมถึงลูกขึ้นมาทำกิจกรรมขยายผลกับคนในชุมชนตนเอง ตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นมา มีเด็กและเยาวชนเข้าร่วมโครงการกว่า 8,900 คน เป็นผู้เข้าร่วมในปี 2560 จำนวน 3,872 คน

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัดหลักสูตรแกนนำเยาวชน ร่วมกับศูนย์อำนวยการประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภาคเอกชน (ศอ.ปสย.) เป็นปีแรก เพื่อเรียนรู้เรื่องการพัฒนาตามศาสตร์พระราชา โดยมีเยาวชนจาก ศอ.ปส.ย. ภาค 8 (จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ ภูเก็ต ชุมพร พังงา และระนอง) เข้าร่วมจำนวน 34 คน

โครงการพัฒนาอยตุง (พื้นที่ทรงงาน)

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

“โครงการพัฒนาอยตุงฯ
ได้เปลี่ยนชีวิตผู้คน
จากคนไร้สัญชาติ
พึ่งพาสิ่งผิดกฎหมาย
ในการดำรงชีพ
ให้กลายเป็นพลเมืองที่มีศักดิ์ศรี
และอยู่ได้ด้วยตนเอง
อย่างยั่งยืน

”

ดำเนินงานมาตั้งแต่ปี 2531 และได้เปลี่ยนชีวิตผู้คนจากคนไร้สัญชาติ พึ่งพาสิ่งผิดกฎหมาย ในการดำรงชีพ ให้กลายเป็นพลเมืองที่มีศักดิ์ศรี และอยู่ได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งพลิก พื้นที่ที่เขาหัวโล้นแห่งแล้ง ให้กลายเป็นป่าเขียวขจีและแหล่งต้นน้ำของประเทศ จนได้รับการ ยอมรับในระดับสากลให้เป็นต้นแบบของการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

กลยุทธ์สำคัญ เพื่อสร้างความยั่งยืนด้านการพัฒนา คือ การใช้ธุรกิจเพื่อสังคมต่อยอดใน การพัฒนาโดยการยกระดับมาตรฐานสากลให้กับสินค้าแบรนด์ดอยตุง การเพิ่มศักยภาพ และทางเลือกที่หลากหลายให้กับชุมชนดอยตุง และการทำงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในทุก กระบวนการ

ธุรกิจเพื่อสังคม แบบดอยตุง

ในปี 2560 โครงการฯ ได้ร่วมพัฒนาสินค้าร่วมกับพันธมิตร และผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนากระบวนการปลูกต้นกาแฟ และผลิตกาแฟดริปจากสายพันธุ์ที่ปลูกเพิ่มขึ้น คือ สายพันธุ์ทิกกาและกาโย และเพิ่มเมนูเครื่องดื่มใหม่ในร้าน พัฒนาผลิตภัณฑ์ แมคคาเดเมีย ที่ตรงตามความต้องการของตลาด เช่น ลูกเกดแมคคาเดเมียนี้ ผสม ช็อกโกแลตชิพ โครงการฯ ได้ร่วมงานกับพันธมิตร IKEA เป็นปีที่ 6 เพื่อพัฒนาช่าง ฝีมือดอยตุงให้อยู่ในระดับสากล โดยในปี 2560 ได้ผลิตคอลเลกชัน “EFTERTANKE 2017” จำหน่ายที่ประเทศออสเตรเลีย สวีเดน สวิสเซอร์แลนด์ สิงคโปร์ และมาเลเซีย นำผลงานเชรามิกกว่า 700 ชิ้น เข้าร่วมงานเทศกาล Himatsuri งานเชรามิกที่ใหญ่ ที่สุดของประเทศญี่ปุ่น ณ เมืองคาซามะ จังหวัดอิบารากิ

เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน โครงการพัฒนาอยตุงฯ ได้เปิดตัวคอลเลกชันดอยตุง แอนด์เฟรนด์ 2560 เป็นปีที่ 2 โดยมีนักออกแบบ คุณสมบัชร ธิระสาโรช คุณกุลวิทย์ เลาสุขศรี คุณจิรัฐ ทรัพย์พิศาลกุล คุณภูววิศ กฤตพลนารา คุณมลลิกา เรืองกฤตยา คุณณัฐ มั่งคั่ง และคุณกรรณ สวัสดิวัตน์ ณ อยุธยา ร่วมจัดทำคอลเลกชันพิเศษ ต่อยอดงานฝีมือของชุมชนดอยตุงให้มีความหลากหลายมากขึ้น ในขณะเดียวกัน ก็ เปิดโอกาสให้คนเมืองรับแรงบันดาลใจจากงานที่ยังรักษาภูมิปัญญาของชุมชนที่อยู่ กับป่าและความสวยงามของธรรมชาติบนดอยตุง จากการศึกษาและทดลองนำพืชและ วัสดุในพื้นที่ มาใช้ย้อมสีธรรมชาติ เพื่อเพิ่มทางเลือกให้ผลิตภัณฑ์ของดอยตุง และยัง เป็นการสร้างรายได้ให้ชาวบ้านที่ปลูกพืชสำหรับย้อมสี ในปีนี้ โครงการพัฒนาอยตุงฯ ได้ผลิตคอลเลกชันสีย้อมธรรมชาติขึ้น ประกอบด้วย ผ้าพันคอ กระเป๋า และเสื้อสำเร็จรูป เพื่อทดสอบตลาด โดยวางจำหน่ายในร้านดอยตุงไลฟ์สไตล์สาขาต่าง ๆ

การพัฒนาเด็กและเยาวชน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำรัสในการประชุม กรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2559 ว่านักเรียนที่อยู่ในแนวตะเข็บชายแดน ยังอ่านเขียนไม่ได้ แม้จะเรียนจบชั้นมัธยมปีที่ 3 แล้ว ภาษาไทยมีความสำคัญในการพัฒนาชีวิต เพิ่มโอกาสในการศึกษา และเข้าถึงทางเลือกที่หลากหลายในการดำรงชีวิต สามารถรับรู้และสื่อสารได้ ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ และปกป้องสิทธิพื้นฐานของตนเองและครอบครัว จึงมีรับสั่งให้โครงการพัฒนาดอยตุงฯ พัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้นักเรียนในเขตพื้นที่ข้างเคียงอำเภอแม่ฟ้าหลวง จำนวน 26 โรงเรียน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่

ในปี 2560 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ประสานงานกับกระทรวงศึกษาธิการ จัดทำโครงการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับเยาวชนที่ไม่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ และขยายผลต้นแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับชั้น ป.1-3 จากโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ สูโรงเรียนในพื้นที่ข้างเคียงในอำเภอแม่ฟ้าหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้เป็นศูนย์ โครงการพัฒนาดอยตุงฯ จึงดำเนินโครงการ โดยใช้ต้นแบบการเรียนภาษาไทยที่พัฒนาและใช้ในโรงเรียนในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ในช่วงเวลา 10 เดือนที่ลงมือปฏิบัติการพัฒนา จำนวนนักเรียนที่อ่านไม่ออกลดลงจากร้อยละ 61.75 เหลือร้อยละ 42.66 และนักเรียนที่เขียนไม่ได้ลดลงจากร้อยละ 85.26 เหลือร้อยละ 62.71 นอกจากนี้ ครูผู้สอนและผู้อำนวยการโรงเรียนยังมีทัศนคติและแนวปฏิบัติที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย กล่าวคือ ร่วมกันพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้อยู่เสมอ ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางในการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และเกิดเครือข่ายของครูระหว่างโรงเรียน

ในปี 2560 นี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับมหาวิทยาลัยในภาคเหนือสนับสนุนทุนการศึกษาให้เยาวชน 22 คน แบ่งเป็นทุนการศึกษาที่มหาวิทยาลัยแม่โจ้ 6 คน มหาวิทยาลัยพะเยา 5 คน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง 6 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 5 คน ปัจจุบัน มีนักเรียนทุนทั้งหมด 181 คน นอกจากนี้ ยังจัดกิจกรรม

แนะแนวการศึกษาต่อให้เยาวชน 127 คน เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนชีวิต ความถนัด และเห็นโอกาสทางอาชีพในพื้นที่ ผ่านฐานกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงส่งเสริมให้เยาวชนที่สนใจการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทดลองเปิดเส้นทางศึกษาดูงานร่วมกับชุมชนและผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เพื่อเป็น “ห้องเรียนที่มีชีวิต” โดยได้จัดหลักสูตรอบรมวิทยากรผู้ใหญ่และเยาวชนเพื่อเป็นมัคคุเทศก์ และทดลองให้เยาวชนเข้าไปจัดกิจกรรมเรียนรู้จริงในเส้นทาง เช่น วัฏจักรน้ำ ความสัมพันธ์ของคนกับป่า การปรับตัว ความอดทน เป็นต้น

ด้านการพัฒนาศักยภาพชุมชน

โครงการพัฒนาดอยตุงฯ จัดงานดอยตุง สืบสาน บันดาลใจ เป็นปีที่ 3 ระหว่างวันที่ 3 ธันวาคม 2559-29 มกราคม 2560 เพื่อเปิดโอกาสให้ชาวบ้านฝึกฝนการเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก เรียนรู้ตลาดโดยตรง พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและเอกลักษณ์ พร้อมทั้งผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ภายในงานนี้มีร้านค้าที่บริหารจัดการโดยชาวบ้านเอง 82 ร้าน สร้างรายได้ให้ชาวบ้านกว่า 8,254,026 บาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 32 โดยระหว่างงาน โครงการฯ ยังเปิดโอกาสให้เยาวชนมาฝึกประสบการณ์อาชีพ และมีรายได้เสริมด้วย ในปีนี้ ยังได้จัดนิทรรศการภาพที่ดอยตุงที่แสดงความผูกพันระหว่างพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมมือกับโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ในการรวบรวมภูมิปัญญาสมุนไพรและส่งเสริมหมอยาชนเผ่าที่ดอยตุง รวมทั้งทดลองและวิจัยผลิตพืชสมุนไพรเป็นยา เพื่อพัฒนาอาชีพที่อยู่ร่วมกับป่าให้หลากหลายยิ่งขึ้นและเป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่น ๆ ต่อไป นอกจากนี้ มูลนิธิฯ ยังร่วมมือกับวิสาหกิจเพื่อสุขภาพ (SHE) อบรมการนวดตัดจัดสรระ เพื่อเป็นทางเลือกอาชีพอีกทางหนึ่งให้ชุมชนดอยตุง

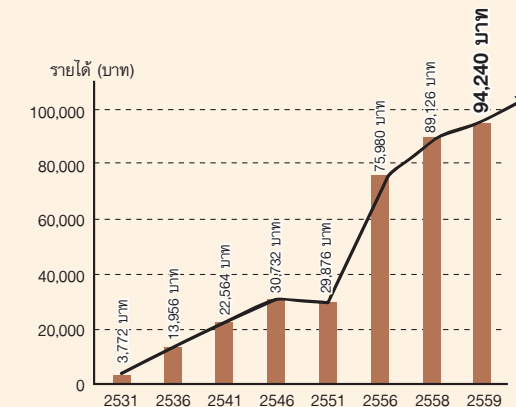
ด้านการงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ได้เข้าร่วมโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER) ซึ่งเป็นโครงการที่ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการลดก๊าซเรือนกระจก และนำปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดลง เรียกว่าคาร์บอนเครดิต ไปขายในตลาดคาร์บอนภาคสมัครใจในประเทศได้ ส่งผลให้ป่าของโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ได้ขึ้นทะเบียนจำนวน 68,291 ไร่ จาก 93,515 ไร่ หรือร้อยละ 73 ของพื้นที่โครงการสามารถกักเก็บคาร์บอนได้ 106,788.88 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี หรือเทียบได้กับการลดจำนวนรถยนต์ในท้องถนนไป 25,000 คัน

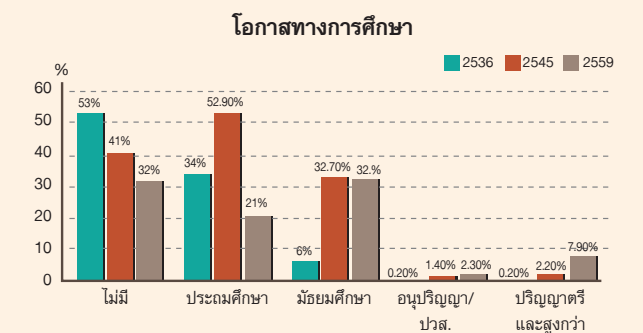
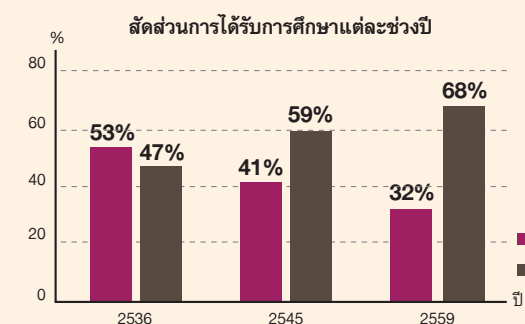
โครงการฯ ได้ดำเนินโครงการรับมือภัยพิบัติดินถล่มพื้นที่ในเขตโครงการพัฒนาดอยตุงฯ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชนต่อสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง โดยติดตั้งระบบเตือนภัยดินถล่ม จำนวน 4 หมู่บ้านได้แก่ บ้านสวนป่า บ้านอาชาป่ากล้วย บ้านมูเซอลาบา และบ้านมูเซอผาอี และระบบติดตามระดับน้ำด้วย CCTV จำนวน 2 จุดได้แก่ บ้านห้วยน้ำขุ่น และบ้านสวนป่า

ผลการพัฒนา : ชาวบ้านได้อะไร?

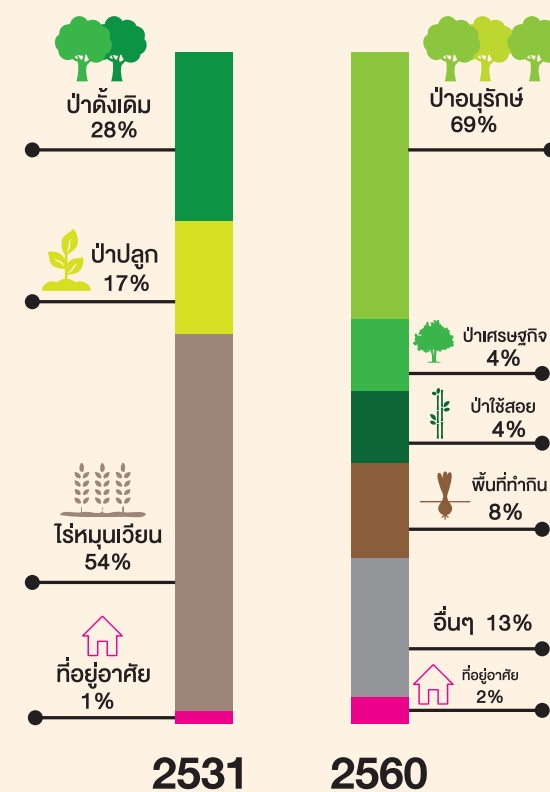
- เศรษฐกิจ : รายได้ต่อคนต่อปี 94,240 บาท จาก 3,772 ในปี 2531

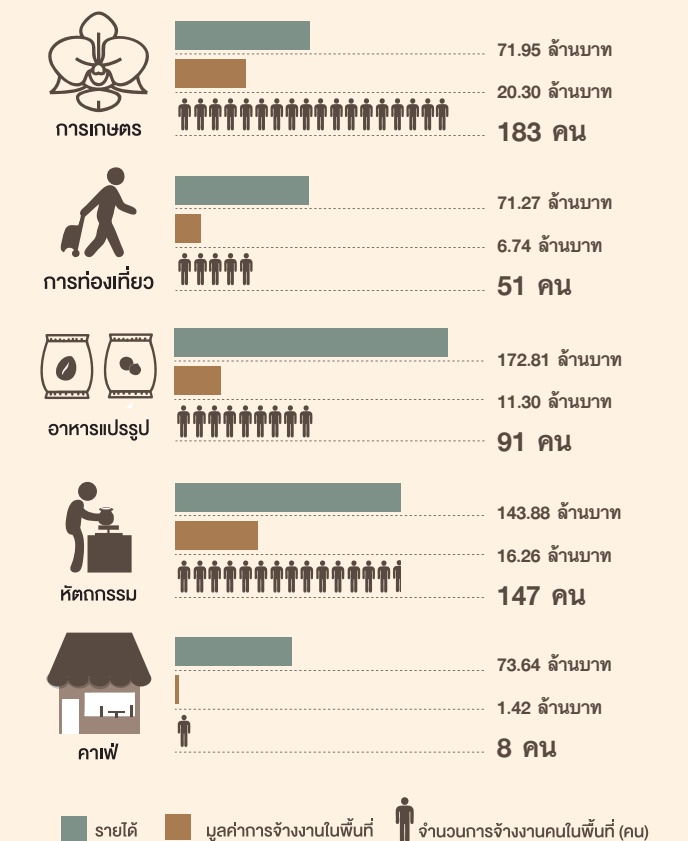
- สังคม : พุฒศึกษาในระดับปริญญาตรี 7.9% จาก 0.2% ในปี 2536

- สิ่งแวดล้อม : พื้นที่ป่า 77% จาก 28% ในปี 2531

- ธุรกิจเพื่อสังคม แบบנדด้วยดุงฯ รายได้รวม 533.55 ล้านบาท

โครงการขยายผลในประเทศ

โครงการปลูกป่า สร้างคน บนวิถีพอเพียง รักษาต้นน้ำ บรรเทาอุทกภัย จังหวัดน่าน

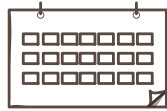
ข้อมูลพื้นฐาน

พื้นที่โครงการ
250,000 ไร่
ครอบคลุม 20 หมู่บ้าน
ใน 3 อำเภอ

ผู้รับประโยชน์
1,723 ครัวเรือน
7,392 คน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2556 - 2560

“ในปี 2560 โครงการฯ เน้นการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนในการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ และการดูแลทรัพยากรอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการต่อยอดความรู้และทักษะเรื่อง การปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรของชาวบ้านในพื้นที่ เนื่องจากพืชเศรษฐกิจ เช่น กาแฟ และมะม่วงหิมพานต์ที่ปลูกไว้ช่วงเริ่มต้นโครงการฯ ให้ผลผลิตแล้ว”

โครงการฯ ส่งเสริมให้ชุมชนเรียนรู้การแปรรูปผลผลิต เพื่อสร้างรายได้ที่มั่นคง ด้วยการพัฒนาทักษะและความรู้ พร้อมทั้งสนับสนุนลานตากผลผลิตทางการเกษตร 41 แห่ง ยังฉางเก็บผลผลิตทางการเกษตร 680 แห่ง โรงสีลูกเดือยชุมชน 3 โรง บ่อหมักกาแฟ 880 บ่อ เครื่องปอกกาแฟ 190 เครื่อง ชุดเครื่องมือการแปรรูปมะม่วงหิมพานต์ 1 ชุด ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 3 อำเภอในจังหวัดน่าน

โครงการฯ ดำเนินการขยายและดูแลรักษาพื้นที่ป่า โดยในปีนี้มีเป้าหมายในการเพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจอีก 1,317 ไร่ ปลูกป่าอนุรักษ์โดยการปลูกเสริมอีก 3,203 ไร่ พร้อมทั้งดูแลป่าเศรษฐกิจ 30,019 ไร่ ป่าใช้สอย 21,263 ไร่ ป่าอนุรักษ์ 158,374 ไร่ ซึ่งโครงการและชาวบ้านร่วมกันปลูกและดูแลได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากการดำเนินงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ในการ “ปลูกป่า ปลูกคน” ตั้งแต่ปี 2552 พิสูจน์ให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมว่า สามารถหยุดการแผ้วถางพื้นที่ป่า และส่งเสริมให้คนและป่าอยู่ร่วมกันอย่างพึ่งพาและยั่งยืนได้ คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) จึงมอบหนังสืออนุญาตให้เข้าไปทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (ป.ส. 23) เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2559 ให้บ้านน้ำปากและบ้านห้วยธนู ตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา เนื้อที่ 2,353 ไร่ บ้านยอด บ้านผาหลัก และบ้านน้ำเกาะ ตำบลยอด อำเภอสองแคว เนื้อที่ 6,269 ไร่ รวมเนื้อที่ 8,622 ไร่ โดยมีนายกรัฐมนตรีนายประยุทธ์ จันทร์โอชา มาเป็นสักขีพยานในพิธีมอบ และกลายเป็นพื้นที่ต้นแบบด้านจัดการการใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างเหมาะสมในระดับประเทศ

โครงการฯ ได้จัดกิจกรรม “ค่ายเยาวชนไฟดี เราดูแลป่า ป่าดูแลเรา” ต่อเนื่องเป็นปีที่ 3 จำนวน 2 รุ่น ระหว่างวันที่ 9-10 และ 23-24 กันยายน 2560 สำหรับเยาวชนอายุระหว่าง 7-22 ปี รวม 142 คน เพื่อปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนในพื้นที่รักและหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ของตนเอง เป็นผู้ดูแลรักษาป่าและชักชวนผู้อื่นมาร่วมกันดูแลป่า กิจกรรมนี้ยังเป็นการเสริมสร้างภาวะผู้นำและคุณลักษณะที่ดีเพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ของจังหวัดน่านในอนาคต

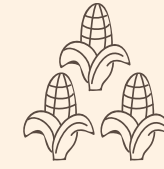
ปัญหาตั้งต้น

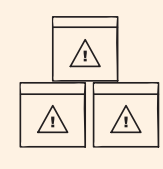
ต้นน้ำน่านเป็น 45%
ของแม่น้ำเจ้าพระยา
แต่พื้นที่ป่ากลับลดลงอย่างมาก

เผาป่า ทำไร่หมุนเวียน

ปลูกพืชเชิงเดี่ยว

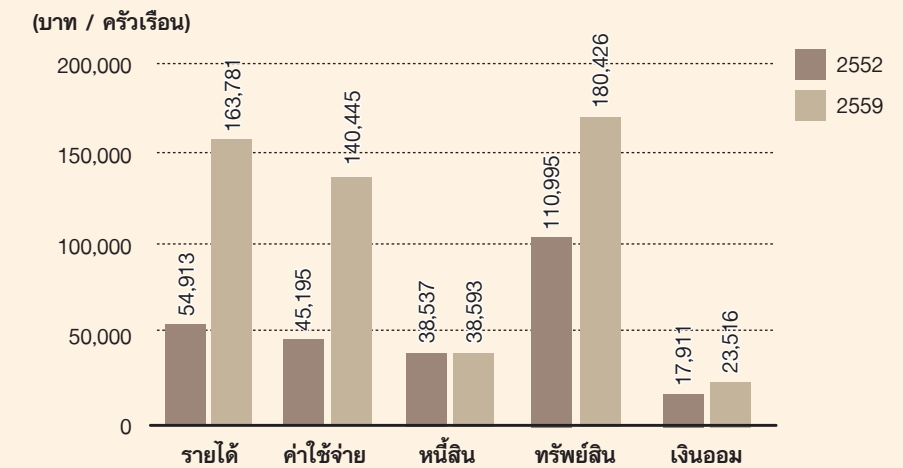
สารเคมี

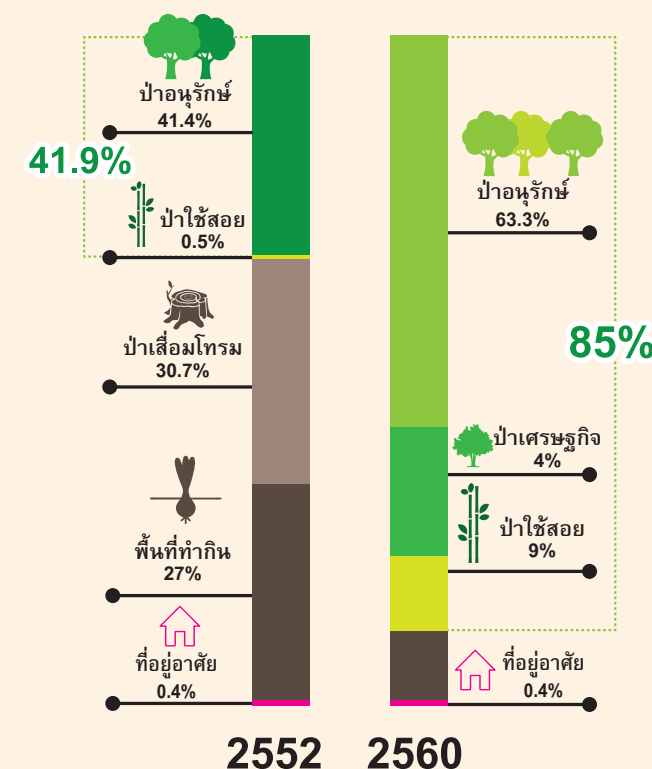
ยากจน

ผลการพัฒนา : ชาวบ้านได้อะไร?

- เศรษฐกิจ : เปรียบเทียบสภาพเศรษฐกิจต่อครัวเรือน ปี 2552 และ ปี 2559

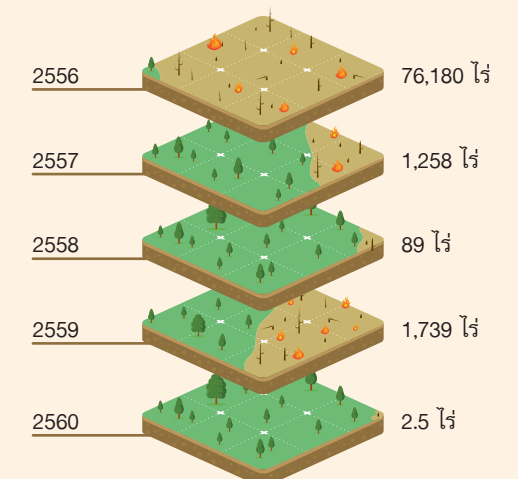

- สิ่งแวดล้อม

- พื้นที่เกิดไฟป่า :

พื้นที่ได้รับผลกระทบจากไฟป่าปี 2556-2559 (ไร่)

มาตรการป้องกันไฟป่า

- เผารั้ววังไฟป่า 45 จุด
- ปรับปรุงและบำรุงแนวกันไฟ
- ควบคุมการชิงเผา
- เงินสนับสนุนเมื่อไม่เกิดไฟและปรับหากเกิดไฟในพื้นที่

พื้นที่ไฟป่าลดลงร้อยละ 99

โครงการพัฒนาการศึกษาและ พัฒนาการปลูกชาน้ำมัน และพืชน้ำมันอื่น ๆ

ข้อมูลพื้นฐาน

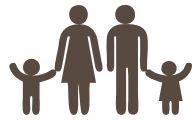

พื้นที่โครงการ

3,650 ไร่

รวมต้นชาน้ำมัน 952,008 ต้น

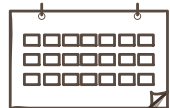
- พื้นที่โครงการพัฒนาโดยดุษฎีฯ และพื้นที่ใกล้เคียง จำนวน 233 ไร่
- พื้นที่บริเวณบ้านปางมะหัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวน 1,407 ไร่
- พื้นที่บริเวณบ้านแม่หม้อ บ้านปุนะ บ้านจะติ จังหวัดเชียงราย จำนวน 2,010 ไร่

ผู้รับประโยชน์

5,600 คน

31 หมู่บ้าน

ระยะเวลา

ดำเนินโครงการ

2548 - ปัจจุบัน

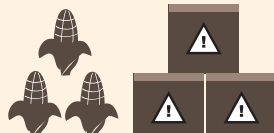
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงมีพระราชดำริให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินโครงการศึกษาและพัฒนาการปลูกชาน้ำมันร่วมกับมูลนิธิชัยพัฒนา ด้วยทรงเล็งเห็นว่า ผลผลิตของชาน้ำมันมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง เป็นที่ต้องการของตลาดโลก และสามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงให้ชุมชนในพื้นที่สูงได้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จึงเริ่มโครงการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาการปลูกชาน้ำมันและพืชน้ำมันอื่น ๆ ในปี 2548

ในปี 2560 โครงการฯ เน้นการศึกษาทดลองด้านการขยายพันธุ์ และการตัดแต่งกิ่งเพื่อเพิ่มผลผลิต รวมถึงการคัดและแบ่งเกรดต้นชาน้ำมัน กำหนดกระบวนการคัดเลือกต้นกล้าลงปลูกในพื้นที่ใหม่ และปลูกเสริมเพื่อให้มีต้นกล้าที่แข็งแรง ทนต่อสภาพอากาศในพื้นที่ ลดอัตราการตาย ส่งผลให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวจากปีที่ผ่านมา รวม 147 ตัน ส่งมอบให้มูลนิธิชัยพัฒนาดำเนินการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าสูงสู่ผู้บริโภคต่อไป

ปัญหาตั้งต้น

ตัดไม้ทำลายป่า เผาป่า
ทำไร่หมุนเวียน

ปลูกพืชเชิงเดี่ยวและสารเคมี

ความมั่นคงทางชายแดน
และปัญหายาเสพติด

ปัญหาน้ำไม่เพียงพอ
ในการดำรงชีวิตตลอดทั้งปี

ผลการพัฒนา : ชาวบ้านได้อะไร?

การใช้ประโยชน์จากป่าใช้สอย
(แหล่งอาหาร ไม้ใช้สอย ฯลฯ)

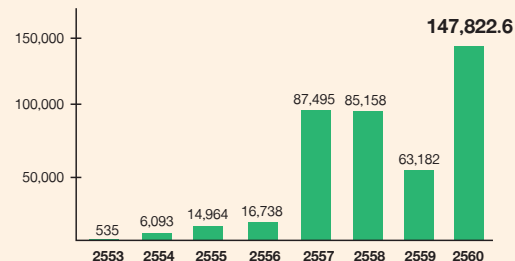

การเข้าถึงแหล่งน้ำ
อุปโภคบริโภคตลอดปี

โอกาสการเข้าถึง
การศึกษาและทางเลือก
ในการประกอบอาชีพ

จำนวนผลผลิต (กิโลกรัม / ปี)

โครงการขยายผลต่างประเทศ

โครงการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน อำเภอเยนนั้นของ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ข้อมูลพื้นฐาน

พื้นที่โครงการ

163,702 ไร่

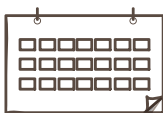
ครอบคลุม 29 หมู่บ้าน

ผู้รับประโยชน์

3,154 ครอบครัว

12,785 คน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

2554 - ธันวาคม 2560

โครงการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน อำเภอเยนนั้นของ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เริ่มโครงการในปี 2554 ถึงเดือนธันวาคม 2559 เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิตใน 29 หมู่บ้าน ครอบคลุมประชากรกว่า 12,000 คน ที่อำเภอเยนนั้นของ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ซึ่งเป็นพื้นที่แห้งแล้งและยากจน ตั้งอยู่ใจกลางประเทศเมียนมา โครงการเน้นการพัฒนาทุนและศักยภาพในพื้นที่โดยเฉพาะด้านปศุสัตว์อย่างครบวงจร เพราะเป็นสินทรัพย์สำคัญของชาวบ้าน ปัจจุบัน ชาวบ้านที่มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการทำงานของโครงการตั้งแต่แรกเริ่มเข้าใจ สามารถดำเนินกิจกรรมได้ด้วยตนเอง และเป็นต้นแบบและศูนย์การเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โครงการฯ จึงได้ส่งมอบการดำเนินการทั้งหมดให้ชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการ

ในปี 2560 กรมปศุสัตว์เมียนมาและมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ร่วมกันจัด โครงการอบรมการพัฒนาที่ยั่งยืน และการพัฒนาด้านปศุสัตว์อย่างครบวงจร ให้แก่เจ้าหน้าที่จากกรมปศุสัตว์เมียนมา จำนวน 10 ชุด ชุดละ 7 วัน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2559-กันยายน 2560 รวมทั้งสิ้น 297 คน เพื่อเตรียมความพร้อมให้เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์เข้าใจแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านการเรียนรู้ในพื้นที่จริง และสามารถสนับสนุนและสานต่อการพัฒนาร่วมกับชุมชนเยนนั้นของต่อไปได้ โครงการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน อำเภอเยนนั้นของ ได้กลายเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการพัฒนาและปศุสัตว์สำหรับรัฐบาลและชุมชนเมียนมา

โดยตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการ 6 ปี สรุปผลการดำเนินงานได้ดังนี้

จัดตั้งธนาคารiPF:

เพื่อเป็นสินทรัพย์และสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนยากจน โดยเริ่มให้กู้ยืมแพะ 2,860 ตัว แก่ 260 ครอบครัว ซึ่งได้นำแพะมาคินตามซอตกลอง และได้ปล่อยกู้ให้แก่ครอบครัวยากจนอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบัน มีครอบครัวที่ได้รับแพะรวมทั้งสิ้น 638 ครอบครัว จำนวนแพะในพื้นที่โครงการฯ เพิ่มขึ้น 8,539 ตัว คิดเป็นมูลค่า 14,089,350 บาท โดยชาวบ้านมีรายได้จากการขายแพะไปแล้ว 4,323 ตัว หรือคิดเป็นมูลค่าประมาณ 7,132,950 บาท

การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่สัตวบาล

ซึ่งเป็นอาสาสมัคร 38 คน จาก 29 หมู่บ้านที่ได้รับการอบรมที่เน้นการปฏิบัติงานจริงด้านการดูแลรักษาสัตว์ในพื้นที่ การรักษาเบื้องต้น และการให้วัคซีน ส่งผลให้ชุมชนสามารถดูแลสุขภาพสัตว์และลดอัตราการตายของสัตว์จากร้อยละ 7.13 เหลือร้อยละ 5.24 คิดเป็นมูลค่าประมาณ 58,591,841 บาท เมื่อโครงการฯ สิ้นสุด เจ้าหน้าที่สัตวบาลประจำหมู่บ้านที่มีทักษะพร้อมทั้งด้านสัตวบาลและธุรกิจพื้นฐานยังคงให้บริการด้านสัตวบาลภายในชุมชนของตนเองต่อไปในลักษณะผู้ให้บริการรายย่อย ทำให้ชุมชนดูแลสุขภาพสัตว์อันเป็นสินทรัพย์สำคัญต่อไปได้อย่างยั่งยืน

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ Happy Owl

หลังจากโครงการฯ ปรกัลยุทธ์การดำเนินงาน และประเมินศักยภาพในการแข่งขันทางตลาดของผลิตภัณฑ์ Happy Owl พบว่ามีข้อจำกัดหลายประการ โครงการฯ จึงหยุดกิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ Happy Owl อย่างไรก็ตามอาสาสมัครที่ได้ร่วมงานกับโครงการฯ ได้สะท้อนว่า ทักษะที่ได้จากการทำ Happy Owl ไม่ใช่เพียงการผลิตขนม แต่ยังได้เรียนรู้เรื่องการบริหารจัดการ และการคิดต้นทุนสินค้า ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำธุรกิจใด ๆ ก็ตามในอนาคต ปัจจุบัน อาสาสมัคร 3 คนได้กลับไปเริ่มผลิตขนมจำหน่ายในหมู่บ้านของตนเองและตลาดในเมืองใกล้เคียงแล้ว

ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันในชุมชน

ชุมชนได้สานต่อกองทุนต่าง ๆ ที่มูลนิธิฯ จัดตั้งขึ้น คือ “กองทุนน้ำ” จัดเก็บเงินมาดูแลและซ่อมแซมอ่างเก็บน้ำ “กองทุนเซิร์ม” ที่ชาวบ้านทุกหลังคาเรือนร่วมจ่ายเงิน เป็นค่าบำรุงรักษาตู้เย็นพลังงานแสงอาทิตย์และซื้อเซิร์มแก้พิษงู และ “กองทุนยาเวชภัณฑ์” เพื่อเป็นค่าซื้อยาและวัคซีนสำหรับปศุสัตว์ในอนาคต

ปัญหาดังต้น

ยากจน หนี้สินครัวเรือน

น้ำไม่พอกินพอใช้

อัตราการตายของปศุสัตว์สูง

คนตายจากการถูกงูกัด

ผลการพัฒนา : ชาวบ้านได้อะไร?

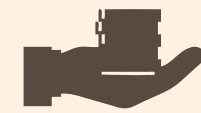
ซ่อม สร้าง อ่างเก็บน้ำ 11 แห่ง
กองทุนน้ำ 63,483 บาท

กองทุนเซิร์ม 8 กองทุน
ช่วยชีวิต 85 ชีวิต
เงินในกองทุน 91,587 บาท

กองทุนเมล็ดพันธุ์
ช่วยชาวบ้าน 1,455 หลังคาเรือน

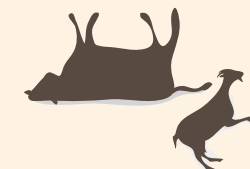
ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้

เจ้าหน้าที่สัตวบาล 38 คน

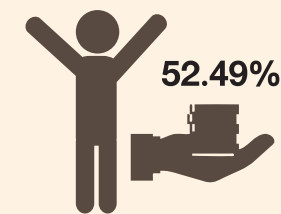
อาสาสมัคร 68 คน

อัตราการตายของสัตว์ในพื้นที่
ลดลงจากร้อยละ 7.13 เหลือร้อยละ 5.24
คิดเป็นมูลค่าประมาณ 58,591,841 บาท

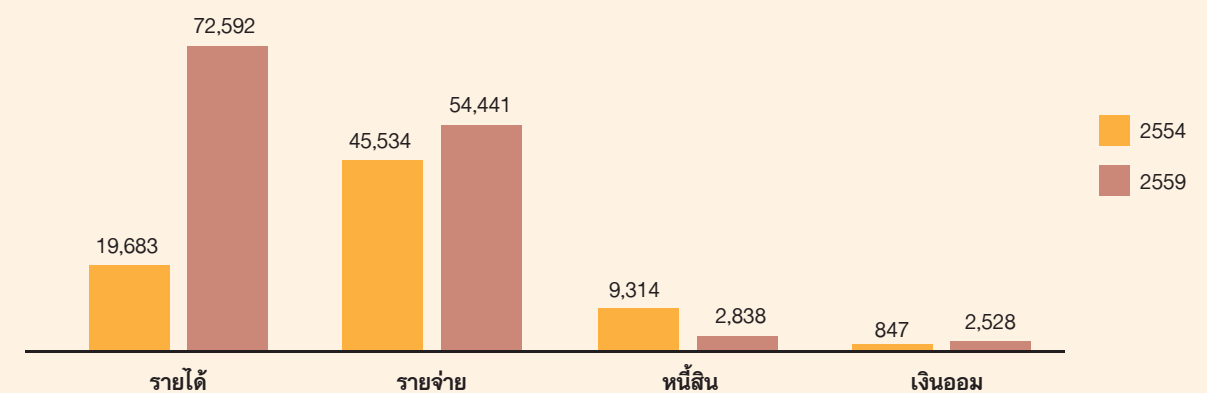

ธนาคารแพะ
เพิ่มจำนวนแพะในพื้นที่โครงการฯ
ทั้งสิ้น 8,539 ตัว
คิดเป็นมูลค่า 14,089,350 บาท

52.49%
ครัวเรือนที่อยู่ได้เส้นความยากจน
(1.25 ดอลลาร์สหรัฐ / คน / วัน)
ลดลงจากร้อยละ 97.03
เป็นร้อยละ 52.49
ของประชากรทั้งหมดในปี 2560

รายได้ รายจ่าย หนี้สิน เงินออม (บาท) ต่อครัวเรือน ต่อปี

โครงการพัฒนาทางเลือกเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนไทย-เมียนมา จังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดเมืองสาธิต สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

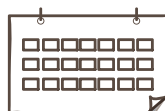
ข้อมูลพื้นฐาน

พื้นที่โครงการ
153,000 ไร่
ครอบคลุม 56 หมู่บ้าน

ผู้รับประโยชน์
2,571 ครัวเรือน
13,569 คน

ระยะเวลาดำเนินโครงการ
2556 - 2560

ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการร่วมไทย-เมียนมา (Joint Project Steering Committee) ปี 2560 เป็นปีสุดท้ายของโครงการฯ ตลอดช่วงปีที่ผ่านมา โครงการฯ เน้นการดำเนินงานใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ การพัฒนาด้านสาธารณสุข การสร้างความมั่นคงทางอาหารครอบคลุมกิจกรรมลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ผ่านการเกษตร ปศุสัตว์ และต่อยอดในการรวมกลุ่มและการสร้างมูลค่าเพิ่ม สดุดท้ายการศึกษา และการพัฒนาศักยภาพคน โดยเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ชุมชน และภาคีรัฐบาลรับช่วงดำเนินโครงการต่อไปผ่านผู้แทนชุมชน เจ้าหน้าที่โครงการฯ และอาสาสมัครพัฒนาชุมชนของโครงการฯ โดยตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการ 6 ปี สรุปผลการดำเนินงานได้ดังนี้

ด้านสาธารณสุข

โครงการฯ ฝึกอบรมกลุ่มสตรีโดยเฉพาะแม่ ให้มีทักษะต่างๆ ในการจัดการดูแลสุขภาพ ตั้งแต่ระบบการคัดกรอง วิธีการสังเกตโรค การส่งตัวผู้ป่วย และการติดตามผู้ป่วย เนื่องจากพื้นที่โครงการฯ ขาดแคลนบุคลากร และอุปกรณ์ทางการแพทย์ รวมถึงมีการแพร่กระจายของวัณโรค ตั้งแต่เริ่มโครงการมีผู้ป่วยวัณโรคในศูนย์วัณโรค รวม 202 ราย ซึ่งโครงการฯ ได้ส่งตัวไปรักษาในโรงพยาบาล ส่งผลให้ผู้ป่วย 190 รายได้รับการดูแลจนหายขาดแล้ว ผู้ป่วย 7 รายอยู่ในระหว่างการรักษาและติดตามผลโดยตัวแทนกลุ่มสตรีอาสาสมัครสาธารณสุขของชุมชน และยุติการรักษา 5 รายเนื่องจากย้ายออกไปนอกพื้นที่

ด้านความมั่นคงด้านอาหาร

เน้นการดูแลสุขภาพสัตว์ที่เป็นแหล่งอาหารหลักของชุมชน โดยร่วมกับกรมปศุสัตว์เมียนมา จัดการอบรมการส่งเสริมการดูแลสุขภาพสัตว์ เพื่อให้อาสาสมัครปศุสัตว์สามารถวินิจฉัยและดูแลรักษาสุขภาพสัตว์ขั้นพื้นฐานภายใต้การกำกับดูแลของแพทย์ประจำโครงการฯ ได้ และยังคงกองทุนยาปศุสัตว์ 12 กองทุนกระจายครอบคลุมพื้นที่โครงการฯ เพื่อให้อาสาสมัครสามารถให้บริการรักษาและป้องกันโรคระบาดของปศุสัตว์ในอนาคตได้ ในปีนี้ อาสาสมัครรักษาสัตว์ เช่น สุกร ไก่ วัว รวม 495 ครั้ง และได้ออกให้บริการวินิจฉัยประจำฤดูกาลจำนวน 9,065 ครั้ง ทำให้อัตราการตายของสัตว์ลดลงจากร้อยละ 22 ในปี 2556 เป็นร้อยละ 5 สร้างความมั่นใจให้คนในชุมชนต่ออาสาสมัครปศุสัตว์ โครงการฯ ยังส่งเสริมให้เด็กนักเรียนในพื้นที่รู้จักการสัควาล สอนให้เด็กฝึกหยอดวัคซีนสัตว์ปีก ผ่านกิจกรรม “เด็กเลี้ยงไก่” ซึ่งนอกจากจะเป็นการฝึกอบรมทักษะให้เด็กนักเรียนแล้ว ยังทำให้สัตว์ที่อยู่ในพื้นที่โครงการฯ ได้รับวัคซีนทั่วถึงมากขึ้นอีกด้วย

ด้านการเกษตร

โครงการฯ ได้ส่งมอบกองทุนเมล็ดพันธุ์จำนวน 19 กองทุน ให้ชุมชนที่มีความพร้อมในการบริหารจัดการ และมีคณะกรรมการดูแล รวมถึงการส่งเสริมปลูกผักในโรงเรียน ปลูกพืชเศรษฐกิจในระยะยาว เช่น ชาอัสสัม กาแฟ โกโก้ อีกทั้งการพัฒนาคุณภาพผลผลิตและเตรียมการแปรรูปผลผลิตในท้องถิ่น เช่น ผลิตเส้นก๋วยเตี๋ยวจากข้าว เพื่อให้ชุมชนมีหลักประกันด้านอาหารที่ยั่งยืน รวมถึงมีการจักสานเสื่อจากตองอ่อน สานตะกร้าจากไม้ไผ่ในชุมชนอีกด้วย

ด้านการพัฒนาศักยภาพคน

จัดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่จากกรมความก้าวหน้าพื้นที่ชายแดนและชาติพันธุ์ จำนวน 3 รุ่น รวม 60 คน ในหลักสูตรการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวงและทดลองภาคปฏิบัติด้านต่าง ๆ ได้แก่ เกษตร ปศุสัตว์ ชลประทาน การจัดการพื้นที่ และการสำรวจข้อมูลสภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการจัดอบรมศึกษาดูงานให้ชาวบ้านเพื่อเพิ่มความรู้เรื่องปศุสัตว์ การเกษตร และสาธารณสุข เช่น การทำอาหารปลา การขยายพันธุ์สัตว์ประด การเพาะไส้เดือนเพื่อผลิตปุ๋ย เพื่อให้ภาครัฐและชุมชนร่วมกันสานต่อการพัฒนาในพื้นที่ต่อไปได้

ปัญหาตั้งต้น

ยากจน

ข้าวไม่พอกิน

เป็นวัณโรค มาลาเรีย

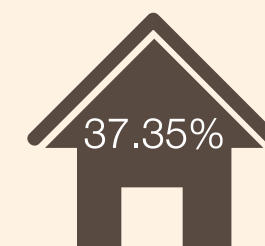

อัตราการตายของปศุสัตว์สูง

พื้นที่เสี่ยงปัญหาสุขภาพจิต

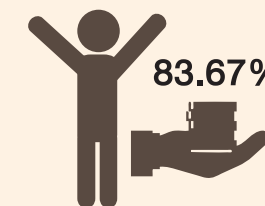
ผลการพัฒนา : ชาวบ้านได้อะไร?

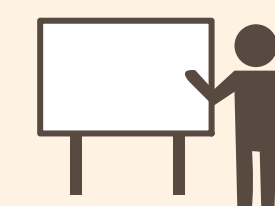
ครัวเรือนที่มีสภาพบ้านเรือนแบบมั่นคงถาวร เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 16.29 เป็นร้อยละ 37.35 ของประชากรทั้งหมด

ครัวเรือนที่มีข้าวบริโภคเพียงพอตลอดปี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 70.65 เป็นร้อยละ 97.45

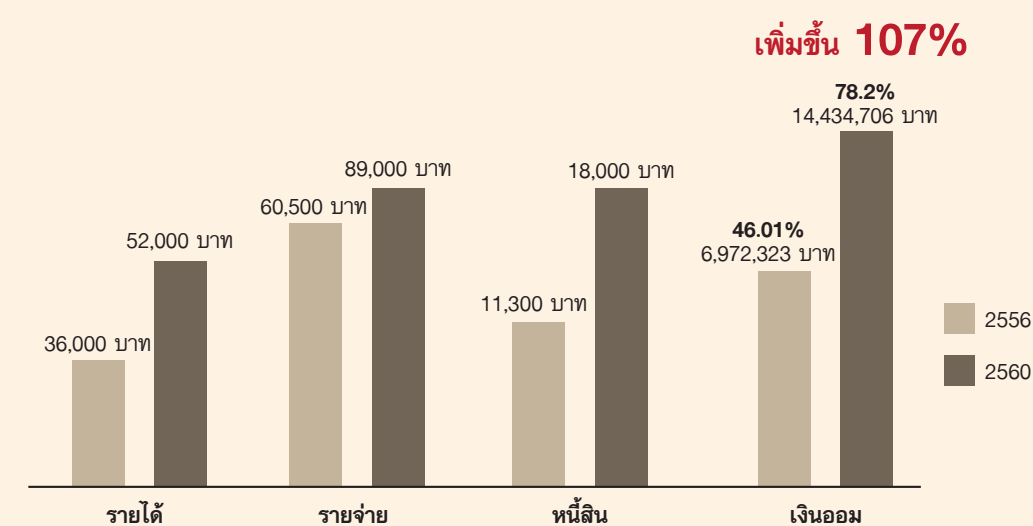

ครัวเรือนที่อยู่ใต้เส้นความยากจน (1.25 ดอลลาร์สหรัฐ / คน / วัน) ลดลงจากร้อยละ 91.21 เป็นร้อยละ 83.67 ของประชากรทั้งหมด

อาสาสมัครพัฒนา 56 คน

รายได้ รายจ่าย หนี้สิน เงินออม (บาท)

การผลักดันเชิงนโยบาย

การผลักดันนโยบายในระดับชาติ

ในปี 2560 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการก่อตั้งสมาคมธุรกิจเพื่อสังคมแห่งประเทศไทย (SE Thailand) ร่วมกับภาคีเครือข่ายชั้นนำด้านธุรกิจเพื่อสังคม เช่น สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร วิทยาลัยสุขภาพชุมชน สหกรณ์กรีนเนท จำกัด สถาบัน Change Fusion Ma:D Club for Better Society สร้างความร่วมมือระหว่างธุรกิจเพื่อสังคมให้เกิดการช่วยเหลือกันและกัน การขยายผลกระทบเชิงบวกต่อสังคม รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับธุรกิจเพื่อสังคม ทั้งปัจจัยความสำเร็จและข้อจำกัดในการดำเนินงาน เพื่อช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาด โดยมี 60 องค์กรเข้าร่วมเป็นสมาชิก

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้พัฒนามาตรฐานธุรกิจเพื่อสังคมของมูลนิธิฯ เพื่อเป็นเกณฑ์คัดเลือกธุรกิจเพื่อสังคมที่ต้องการการสนับสนุนด้านการตลาด การขาย และการพัฒนาขีดความสามารถด้านธุรกิจ เข้าสู่ SE Platform ของมูลนิธิฯ โดยอาศัยศักยภาพของแบรนด์ตอยตุง ส่งเสริมการค้าสินค้าเพื่อสังคมในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพยั่งยืน และสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ดำเนินโครงการข้าวอินทรีย์ต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 เพื่อสนับสนุนและพัฒนาตลาดให้กลุ่มเกษตรกรข้าว 7 กลุ่ม ใน 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ พะเยา ร้อยเอ็ด สุรินทร์ ยโสธร อุบลราชธานี รวม 877 ครอบครัว ในปีที่ผ่านมา ได้จำหน่ายข้าวอินทรีย์ 75 ตัน เป็นรายได้โดยประมาณ 4.5 ล้านบาท และนำผลกำไรมาจัดตั้งกองทุนส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ อาทิ สนับสนุนโรงเรียนพร้อมเครื่องจักรให้กับกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ตรวจ

สอบความบริสุทธิ์ของสายพันธุ์ข้าว ตรวจสอบสารเคมีตกค้างในกระบวนการผลิต และพัฒนาต่อยอดศักยภาพของผู้ประกอบการ 7 กลุ่ม 7 จังหวัดต่อไป

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับองค์กรภาคีจัดตั้ง Team D (Development) เพื่อผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างมูลนิธิต่าง ๆ และภาคเอกชนที่เชื่อมั่นแนวพระราชดำริมาปฏิบัติ เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการแบ่งปันประสบการณ์และบทเรียนจากการทำงาน ร่วมกันคิดนอกกรอบ ผันกำลัง ความถนัด และความเชี่ยวชาญของแต่ละองค์กร องค์ความรู้ด้านการผลิต การจัดการของเสีย การบริหารจัดการ การตลาด และนวัตกรรมของบริษัทเอกชน มาประกอบกับประสบการณ์ด้านการพัฒนาชุมชนและการประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชชาของมูลนิธิต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนในระดับประเทศ โดยมีโครงการนำร่อง คือ โครงการพัฒนาเกษตรกรจากต้นน้ำสู่ปลายน้ำอย่างเป็นระบบ และโครงการลดขยะประเภทอาหารและต่อยอดสู่เกษตรปลอดภัย โดยร่วมกับมูลนิธิปิณฑทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ มูลนิธิรากแก้ว และมูลนิธิมันพัฒนา และองค์กรภาคเอกชน 10 บริษัท ได้แก่ เครือเจริญโภคภัณฑ์ และ บริษัท ทรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) บริษัท เทสโก้ โลตัส จำกัด บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคาร ไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) บริษัท ยูนิลีเวอร์ ไทย เทคดิง จำกัด และ บริษัท ประชาธิรัฐรักสามัคคี

การผลักดันเชิงนโยบายในระดับสากล

ประสบการณ์และความสำเร็จจากการดำเนินโครงการพัฒนากว่า 30 ปีในหลายพื้นที่ ส่งผลให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มีบทบาทหลักร่วมกับรัฐบาลไทยและประเทศพันธมิตร ผลักดันและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนในระดับโลก ทั้งในพื้นที่ที่ปลูกพืชเสพติด รวมถึงพื้นที่เสี่ยงอื่น ๆ เพื่อเปลี่ยนแปลงชีวิตของผู้คนที่ยากจนและขาดความมั่นคงในชีวิต และจัดเตรียมข้อเสนอในกระบวนการทบทวนเป้าหมายการแก้ไขปัญหายาเสพติดโลก และผลักดันเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

ในปี 2560 นี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้เข้าร่วมพูดคุยและวางแผนร่วมกับผู้เชี่ยวชาญนานาชาติ ภาครัฐ และประชาสังคม ในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดนโยบายเกี่ยวกับยาเสพติดที่เหมาะสม โดยมุ่งเสนอแนวทางและวิธีดำเนินการพัฒนาผ่านเวทีการพูดคุยทางการเมืองระดับสูง เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการจัดทำปฏิญญาทางการเมืองระหว่างประเทศและแผนการดำเนินงานด้านยาเสพติดฉบับใหม่สำหรับประชาคมโลกในปี 2562

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการยาเสพติด สมัยที่ 60 (Commission on Narcotic Drugs - CND) และการประชุมหารือเชิงลึกร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในเวทีต่าง ๆ ในประเด็นเฉพาะ เช่น การนำการพัฒนาทางเลือกไปปรับใช้ ในบริบทสังคมเมือง การจัดการการใช้ประโยชน์พื้นที่ และการประเมินที่มุ่งผลลัพธ์เป็นหลัก (Outcome-based evaluation) เพื่อสานต่อผลจากการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหายาเสพติดโลก (United Nation General Assembly Special Session -UNGASS) ให้เกิดการปฏิบัติงานจริงในประเทศเป้าหมาย

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังร่วมมือกับองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ) ในโครงการ “Global Partnership on Drug Policies and Development (GPPDP)” ที่เริ่มขึ้นในปี 2559 โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้จัดการฝึกอบรม รวมถึงให้คำปรึกษาด้านนโยบายแก่รัฐบาลและชุมชนในสาธารณรัฐโคลอมเบีย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ Sustainable Development มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับสำนักเลขาธิการอาเซียน คณะผู้แทนประเทศจีนประจำอาเซียน และองค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) จัดงานสัมมนา “ASEAN-China-UNDP Symposium on Financing the Implementations of SGDs in ASEAN” ระหว่างวันที่ 19-21 สิงหาคม 2560 ณ จังหวัดเชียงราย โดยมีผู้เข้าร่วมจาก 13 ประเทศ เพื่อร่วมกันผลักดัน ASEAN Vision ในปี 2568 (2025) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ตามเป้าประสงค์ว่าจะไม่ทิ้งผู้ใดไว้ข้างหลัง (Leaving no one behind) โดยใช้พื้นที่โครงการปลูกป่า จังหวัดน่าน และโครงการพัฒนาโดยดุงฯ จังหวัดเชียงราย เป็นที่ศึกษาเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ก่อนเข้าร่วมสัมมนาในวันสุดท้าย

ในปีนี้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังได้รับเชิญให้บรรยายและร่วม **ประชุม ASEAN Forum on Rural Development and Poverty Eradication ครั้งที่ 5** ณ กรุงพนมเปญ ราชอาณาจักรกัมพูชา และได้รับเลือกให้เป็นผู้แทนประเทศไทย ร่วมกับกระทรวงเกษตร นำโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมประชุม **United Nations Framework Convention on Climate Change 2nd Conference of the Parties (UNFCCC COP22)** เพื่อนำเสนอเรื่อง การจัดการการใช้พื้นที่อย่างยั่งยืนผ่านการใช้ดอยดุงโมเดล

ในด้านธุรกิจเพื่อสังคม รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีใต้เชิญ ม.ล. ดิศปนัดดา ดิศกุล ประธานเจ้าหน้าที่บริหารมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เป็นผู้แทนประเทศไทย นับเป็นครั้งแรกที่ประเทศไทยได้รับเชิญเข้าร่วมเครือข่าย Social Enterprise Leaders Alliance เพื่อแลกเปลี่ยนการดำเนินงานและการนำนโยบายด้านธุรกิจเพื่อสังคมในไทยไปปฏิบัติภายในงาน **Social Enterprise Leaders Forum 2017** ณ กรุงโซล

โครงการขยายผลในวงกว้าง

มหาวิทยาลัยที่มีชีวิต

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัดทำ “มหาวิทยาลัยที่มีชีวิต” เพื่อถ่ายทอดบทเรียนจากการนำศาสตร์พระราชาและตำราแม่ฟ้าหลวง ไปประยุกต์ และเกิดผลอย่างแท้จริงที่โครงการพัฒนาอยตุงฯ และพื้นที่ขยายผลอื่น ๆ และเปิดโอกาสให้ผู้สนใจจากภาคส่วนต่าง ๆ เรียนรู้ในพื้นที่จริง จากนักปฏิบัติการพัฒนาและชุมชน พุดคุยแลกเปลี่ยน และทำกิจกรรมพัฒนาร่วมกัน โดยมุ่งหวังให้คณะศึกษาดูงานนำแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนไปปรับใช้กับงานของตน และจุดประกายให้เกิดผู้นำความเปลี่ยนแปลงที่สามารถนำองค์ความรู้ไปขยายผลต่อในสังคมได้

ในปี 2560 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เริ่มโครงการกับมหาวิทยาลัย Kelley School of Business จาก Indiana University MBA AGILE Program ในระดับปริญญาโท โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางธุรกิจในหัวข้อที่ทางมูลนิธิเสนอไป โดยใช้โครงการพัฒนาอยตุงฯ เป็นแหล่งเรียนรู้ วิชานี้ได้รับการบรรจุให้เป็นวิชาเรียนตลอด 1 ภาคเรียนที่สหรัฐอเมริกา และ 1 สัปดาห์ที่โครงการพัฒนาอยตุงฯ ในปีนี้มีนักศึกษาปริญญาโทลงทะเบียนเรียน 20 คน โดยมีโจทย์สำคัญคือการศึกษาแนวทางการยกระดับธุรกิจจากแฟ ประกอบด้วยการเพิ่มช่องทางการด้านการขายและการตลาด กลยุทธ์และโอกาสในการเพิ่มมูลค่าของกาแฟที่อยู่ต่ำกว่า 800 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล กลยุทธ์สื่อออนไลน์ และช่องทางการขายออนไลน์

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จัดทำโครงการวิทยากรเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามลำดับ เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้ และศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม และศึกษาสถานการณ์การตลาดท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมและพฤติกรรมผู้บริโภค โดยมีนักศึกษาร่วมโครงการรวม 9 คน

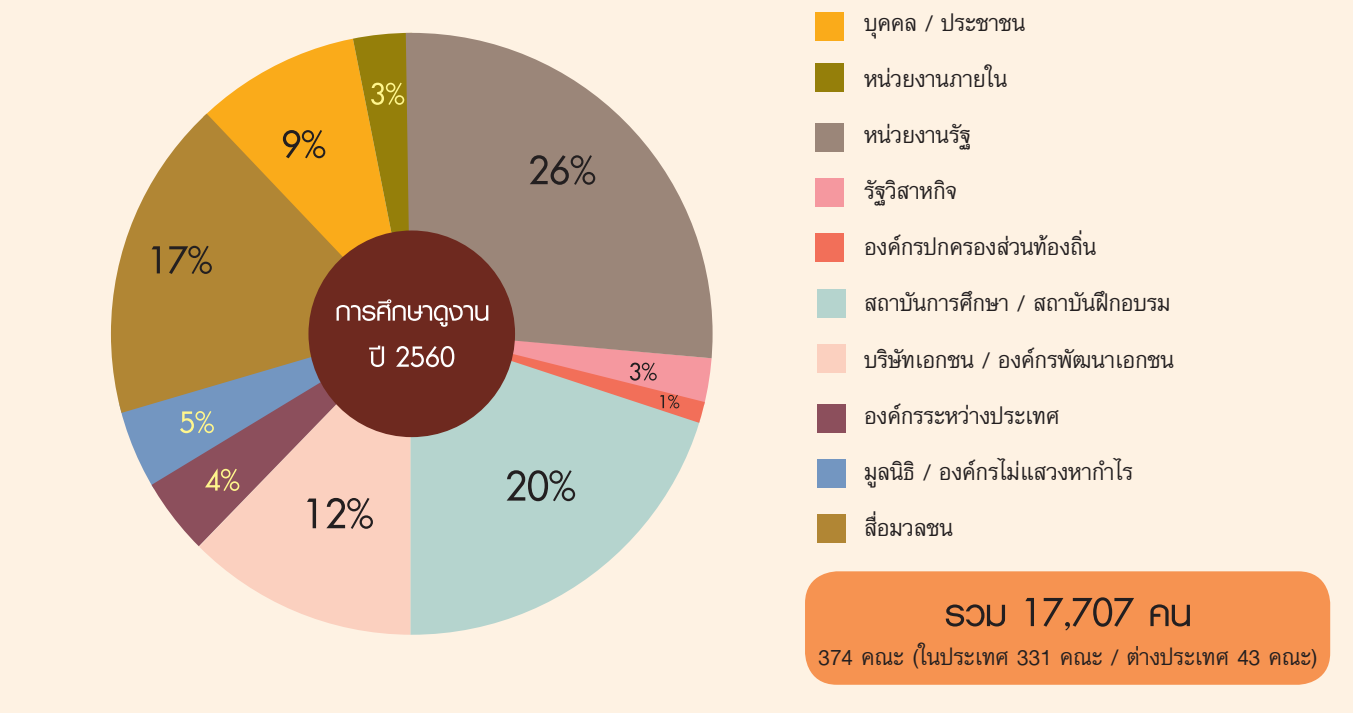
มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำเนินโครงการนักศึกษาฝึกงานนานาชาติเป็นปีที่ 8 โดยในปีนี้มีนักศึกษาเข้าร่วม 9 คน เป็นนักศึกษาชาวไทย 3 คน จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2 คน และ Groningen University ประเทศเนเธอร์แลนด์ 1 คน และนักศึกษาต่างชาติ 6 คน จาก Indiana University Lake Forest University Lewis and Clark College สหรัฐอเมริกา Aberdeen University ประเทศสกอตแลนด์ และ L'école des Hautes Etudes Commerciales de Paris ประเทศฝรั่งเศส แบ่งกลุ่มทำงานเป็น 2 โครงการ คือ โครงการผลิตหนังสือเกี่ยวกับแบรนด์อยตุง และโครงการศึกษาและวิจัยด้านการตลาดและพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการได้เรียนรู้และเข้าใจหลักการพัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ นำความรู้ความสามารถที่ได้เรียน สร้างเป็นชิ้นงานที่เป็นประโยชน์แก่โครงการพัฒนาอยตุงฯ และนักศึกษาเองก็ได้รับแรงบันดาลใจที่จะสร้างประโยชน์ต่อเนื่องแก่สังคม และถ่ายทอด เผยแพร่เรื่องราวการทำงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ต่อไป

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เปิดอบรมหลักสูตรนักปฏิบัติการพัฒนา ระยะเวลา 2 เดือน ให้อาสาพัฒนาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของมูลนิธิปัตทอง หลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เป็นรุ่นที่ 3 จำนวน 54 คน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในพื้นที่ดำเนินการของมูลนิธิปัตทองหลังพระฯ ได้

มหาวิทยาลัยที่มีชีวิต ยังจัดหลักสูตรศึกษาดูงานแก่กลุ่มเป้าหมายและผู้สนใจ 374 คณะ โดยเป็นคณะภายในประเทศ 331 คณะ และคณะต่างประเทศ 43 คณะ **คณะบุคคลสำคัญ** เช่น ดร. ชาร์มาน สโตน ทูตด้านสตรีและเด็กหญิงแห่งเครือรัฐออสเตรเลีย นายอันโตนิโอ มาร์เควส คอสต้า อดีตกรรมการบริหารสำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ชีคคา Shaikha Maram Bint Isa Al Khalifa เลขาธิการ National Initiative for Agricultural Development (NIAD) และหัวหน้าสำนักพระราชวังในพระมเหสีสมเด็จพระราชาธิบดีแห่งบาห์เรน และเอกอัครราชทูตประเทศต่าง ๆ เป็นต้น

การศึกษาดูงาน มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ประจำปี 2560

หน่วยงานภาครัฐ เช่น สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ ข้าราชการบรรจุใหม่ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการบริหารโครงการร่วม ไทย-เมียนมา นำโดย พลตำรวจจัตวา อ่อง วิน อู รักษาการผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเมียนมา และรักษาการเลขาธิการคณะกรรมการกลางเพื่อควบคุมยาเสพติด คณะเลขาธิการคณะกรรมการยาเสพติดแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย คณะกำลังพลกองทัพบกไทยและเมียนมา คณะทูตอินโดนีเซียประจำประเทศไทย และกระทรวงการต่างประเทศอินโดนีเซีย

บริษัทเอกชน เช่น Temasek Nexus Asia Minor international ประเทศสิงคโปร์ MOS Burger ประเทศญี่ปุ่น บริษัท S. Ishimitsu Suntory ประเทศญี่ปุ่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย บริษัท แม่รวยการเกษตร จำกัด

สถาบันการศึกษา เช่น JAIRS และ Fujitsu University (Global Wisdom Program) ซึ่งมีหลักสูตรร่วมกับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ต่อเนื่องเป็นปีที่ 6 University of Tokyo หลักสูตรบริหารธุรกิจของวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันวิทยาการตลาดทุน ครูเจ้าฟ้ากรมหลวง-นราธิวาสราชนครินทร์ รุ่นที่ 1-9 ปี 2560

ด้านสิ่งแวดล้อม

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับมูลนิธิกระต่ายในดวงจันทร์ โครงการวิจัยเสือโคร่ง กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช จัดงาน **“มหาสมบัติ”** โดยยกป่าใหญ่มาไว้เมือง ระหว่างวันที่ 18-31 สิงหาคม 2560 ณ ศูนย์การค้า ดิ เอ็มควอเทียร์ เพื่อถ่ายทอดความรู้ สร้างความเข้าใจ สร้างความตระหนัก และกระตุ้นให้ในสังคมเมืองมีส่วนร่วมในการปกป้องรักษาสมบัติที่แท้จริงต่อการอยู่รอดของมนุษย์ นั่นคือ ป่าและธรรมชาติ ภายในงานแบ่งออกเป็น 10 โซน ได้แก่ ต้นไม้ในเมืองใหญ่ ทุกลมหายใจคืออากาศ ป่าที่เก็บน้ำชีวิต จุลินทรีย์ : เล็กน้อยแต่สำคัญ เสือโคร่ง : หัวใจของระบบนิเวศ สัตว์ป่า : ความหลากหลายของสัตว์ป่าคือชุมทรัพย์ของผืนป่า อาหารและยา : ยาจริงและยาเทียมจากธรรมชาติ เวิร์กช็อปหัดสังเกตสายละเอียดยของธรรมชาติ Timeline เทียบวันที่ป่าหายไปและการเจริญเติบโตของเมือง และนิทรรศการภาพถ่ายธรรมชาติ เพื่อบอกเล่า “ความสมดุลและความอยู่รอดของชีวิต คือ ความหมายที่แท้จริงของป่า”

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จัด**ค่ายเด็กไฟดี** ต่อเนื่องเป็นปีที่ 5 ในช่วงเดือนตุลาคม 2559 และกุมภาพันธ์ 2560 โดยค่ายรุ่นที่ 6-9 นี้ มีแนวคิดหลักของ คือ “สร้างความรัก จากความรู้ สึกซึ้งกับความงาม” เพื่อเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ในสังคมเมืองที่เติบโตท่ามกลางกระแสวัตถุนิยมและโลกเทคโนโลยีที่เคลื่อนไหวในทุกขณะ ได้เรียนรู้ความงามและสัมผัสธรรมชาติในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ผ่านกิจกรรมหลากหลายที่สร้างความผูกพันระหว่างเด็กจากในเมืองกับธรรมชาติและป่าไม้ เช่น การเก็บตัวอย่างพันธุ์ไม้ การเก็บสีจากหิน การเขียนสีธรรมชาติการระบายสีใบไม้ ฯลฯ

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ร่วมกับ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (GISTDA) นำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) มาประยุกต์กับหลักการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดพื้นที่สำรวจ และประเมินการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ เพื่อจัดสรรแบ่งพื้นที่สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีสัดส่วนของ ดอยตุงโมเดล เป็นแบบอย่างการใช้ประโยชน์พื้นที่ โดยแบ่งเป็น ป่าอนุรักษ์ ร้อยละ 60 ป่าเศรษฐกิจ ร้อยละ 20 ป่าใช้สอย ร้อยละ 8 ที่ทำกิน ร้อยละ 10 และที่อยู่อาศัยร้อยละ 2 พร้อมกันนี้ ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ยังช่วยตรวจสอบการบุกรุกพื้นที่ป่าและการเกิดไฟป่าด้วย

จากการเข้าร่วมโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (T-VER) และดำเนินการอย่างจริงจัง เห็นผลได้ชัดเจน มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จึงได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณ จาก ดร.วิจารย์ สิมาฉายา ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในงาน **“ร้อยดวงใจร่วมใจลดโลกร้อน”** ประจำปี 2560 จัดโดย องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

สำนักงานใหญ่ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ที่กรุงเทพฯ ได้รับรางวัลสำนักงานสีเขียวระดับดีเยี่ยม รับรองโดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มูลนิธิฯ จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างการมีส่วนร่วมของพนักงานในการรักษาสิ่งแวดล้อม การประหยัดทรัพยากร เช่น กิจกรรม Big Cleaning Day กิจกรรมตลาดนัดมือสอง และกิจกรรม 5 ส.

สรุปเหตุการณ์ปี 2560

ระหว่างวันที่ 13-17 กุมภาพันธ์ 2560 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จแปรพระราชฐานมาประทับพระตำหนักคอยดุงฯ เพื่อทรงติดตามความก้าวหน้าของการทำงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ โดยได้เสด็จไปทอดพระเนตรแปลงปลูกชาน้ำมัน และพืชน้ำมันอื่น ๆ และเสด็จพระราชดำเนินไปยังโรงเรียนบ้านปางมะหัน ตำบลเทอดไท อำเภอแม่ฟ้าหลวง และทรงเป็นประธานในที่ประชุมคณะทำงาน โครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สำหรับเด็กที่ไม่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ และเป็นประธานในการประชุมประจำปีของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ที่โครงการพัฒนาคอยดุงฯ

กิจกรรมร่วมกับพันธมิตร

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับธนาคารกรุงศรีอยุธยา นำโดยนายโนริอากิ โกโตะ กรรมการผู้จัดการใหญ่และประธานเจ้าหน้าที่บริหาร ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) นำพนักงานเครือกรุงศรีอยุธยา 360 คน สร้างฝายต้นน้ำลำธาร 40 แห่ง ณ หมู่บ้านป่าซางแสนสุดแดน โครงการพัฒนาคอยดุงฯ จ.เชียงราย ร่วมกับ ม.ล. ดิศนัดดา ดิศกุล ประธานเจ้าหน้าที่บริหารมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ นายอำเภอแม่ฟ้าหลวง นายก อบต. แม่ฟ้าหลวง กำนันตำบลแม่ฟ้าหลวง ผู้นำและชาวบ้านในพื้นที่กว่า 100 คน เป็นปีที่ 9 รวมฝายกว่า 2,827 ตัว ทั้งฝายเกษตร ฝายประปา และฝายชะลอน้ำกระจายอยู่ในพื้นที่ทั้ง 29 หมู่บ้าน ในโครงการพัฒนาคอยดุงฯ

ร่วมกับเครือข่ายกิจกรรมจักรยานทางไกลออเดกซ์ รองดองเนอร์ ประเทศไทย และเครือข่ายกิจกรรมจักรยานจังหวัดน่าน จัดกิจกรรม “ปั่นน่าน 30 ปี” เพื่อให้คนปั่นได้รู้จักโครงการปลูกป่า จังหวัดน่าน และเรียนรู้แนวทางการพลิกฟื้นเขาหัวโล้นให้กลับเป็นป่าอีกครั้ง ด้วย “คอยดุงโมเดล” หรือการบริหารจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำให้คนกับป่าอยู่ร่วมกันได้ ร่วมกับบางกอกแอร์เวย์ และสิงห์ปาร์ค จัดงาน “ปั่นเอาม่วน..เชียงรายแต่แต่ ตอน พิชิตคอยดุง....” เพื่อเปิดพื้นที่ให้เหล่านักปั่นได้ทำความรู้จักเมืองเชียงราย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่โครงการพัฒนาคอยดุงฯ ระหว่างเดือน มิถุนายน-กันยายน

กิจกรรมเผยแพร่

ม.ร.ว. ดิศนัดดา ดิศกุล ประธานกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมปาฐกถาในงานสมคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ในหัวข้อ “สื่อมวลชนกับการสืบสานพระราชปณิธานรัชกาลที่ 9” เนื่องในโอกาสวันสื่อสารมวลชนแห่งชาติ ในวันที่ 5 มีนาคม 2560

ม.ร.ว. ดิศนัดดา ดิศกุล ประธานกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ปาฐกถาหัวข้อ “เศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารการพัฒนา : จากปรัชญาสู่การปฏิบัติ” ในการประชุมวิชาการระดับชาติ เนื่องในโอกาสครบรอบปีที่ 51 แห่งการสถาปนาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ประจำปี 2560 ในวันที่ 31 มีนาคม 2560

ม.ร.ว. ดิศนัดดา ดิศกุล ประธานกรรมการมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ กล่าวเปิดโครงการ “สานต่อ งานพอสอน” เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2560 เพื่อร่วมรำลึกวันพระราชพิธีของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และร่วมเสวนาหัวข้อ “มิติใหม่การบูรณาการสืบสานแนวพระราชดำริ” “ตลาดนัดความดี” สร้างโอกาสความร่วมมือระหว่างชุมชน ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษา

ดร. ชานโดร คาลวานี ที่ปรึกษาอาวุโสด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้รับเชิญเป็นวิทยากรในเวทีสาธารณะว่าด้วยหลักนิติธรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืน ในหัวข้อ “หลักนิติธรรมกับการพัฒนา : ศึกษาแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9” จัดโดยสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย ในวันที่ 17 กรกฎาคม 2560

งบแสดงฐานะการเงิน

	30 กันยายน	
	2560	2559
	(บาท)	
สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	92,989,889	394,033,260
เงินสดและเงินฝากธนาคารสำหรับโครงการพิเศษ	27,025,422	29,748,876
เงินลงทุนชั่วคราว	969,125,248	595,208,833
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ระยะสั้น	184,965,783	188,559,810
ลูกหนี้การค้า	34,117,260	28,186,184
สินค้าคงเหลือ	185,882,486	166,393,274
ดอกเบี้ยค้างรับ	5,246,480	3,742,703
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	70,636,520	16,321,415
รวมทรัพย์สินหมุนเวียน	1,569,989,088	1,422,194,355
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
เงินลงทุนในบริษัทย่อย	13,750,000	13,750,000
เงินลงทุนในระยะยาวอื่น	355,000,000	272,000,000
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	265,013,372	237,922,697
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	208,334	375,000
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	10,590,866	11,928,915
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	644,562,572	535,976,612
รวมสินทรัพย์	2,214,551,660	1,958,170,967
หนี้สินและทุนสะสม		
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	32,428,237	29,596,422
รายได้รับล่วงหน้า	7,898,400	5,746,815
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	40,083,266	49,004,294
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	3,159,762	5,790,070
รวมหนี้สินหมุนเวียน	83,569,665	90,137,601
รวมหนี้สิน	83,569,665	90,137,601

	30 กันยายน	
	2560	2559
	(บาท)	
เงินสนับสนุนโครงการพิเศษ		
	179,568,894	195,133,204
ทุนสะสม		
ทุนสะสม	1,750,292,405	1,474,597,416
ทุนสำรองเงินทุนสนับสนุนโครงการ	200,000,000	200,000,000
กำไร (ขาดทุน) ที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่า	1,120,696	(1,697,254)
ของเงินลงทุน		
รวมทุนสะสม	1,951,413,101	1,672,900,162
รวมหนี้สิน เงินสนับสนุนโครงการพิเศษ และทุนสะสม	2,214,551,660	1,958,170,967
งบรายได้และค่าใช้จ่าย		
รายได้		
รายได้จากการขายและการให้บริการ	552,756,196	506,277,381
เงินรับบริจาค	198,686,847	32,540,888
รายได้จากการลงทุน	29,509,484	37,333,229
เงินชดเชยจากการประกันภัย	12,938,010	28,355
รายได้อื่น	301,168,735	248,818,160
รวมรายได้	1,095,059,272	824,998,013
ค่าใช้จ่าย		
ต้นทุนขายและต้นทุนการให้บริการ	219,846,979	196,047,924
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริการ	171,717,809	161,338,105
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	427,799,495	282,740,817
รวมค่าใช้จ่าย	819,364,283	640,126,846
รายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย	275,694,989	184,871,167

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage

รายงานประจำปี 2560

1. รายงานประจำปี 2560 ฉบับสรุปกิจกรรมที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณ 2560
(ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2559 ถึง 30 กันยายน 2560)
2. ตัวเลขที่ปรากฏในรายงานประจำปีฉบับนี้คำนวณด้วยวิธีการและช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

เมษายน 2561

สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2561 โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

จัดพิมพ์โดย :

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

1875/1 ถนนพระราม 4 แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 ประเทศไทย

โทรศัพท์ : 0-2252-7114

www.maefahluang.org

พิมพ์ที่ :

YAMAGATA (THAILAND) CO., LTD.

เลขที่ 324 หมู่ 4 นิคมอุตสาหกรรมบางปู ซอย 6 บี ถนนสุขุมวิท

ตำบลแพรกษา อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ 10280

โทรศัพท์ : 0-2709-6556

www.yamagata-thailand.com

ISBN 978-616-7681-29-0

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage